

Hgy évre	12 korona
Félévre	6 korona
Negyedévre	3 korona
Egyes szám ára	12 fillér.

MEGJELENIK VASÁRNAP
ÉS CSÜTÖRTÖK REGGEL.

HATÁRŐR

== UJVIDÉK, 1910. ==
május 8. vasárnap

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Ujvidék, Petőfi-utca 47. szám.,
ahová a lap szellemi s anyagi részét
illető közlemények intézendők.
Ilyen közleményeket és megkeresé-
seket lapunk nyomdája is elfogad.

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT DÉLVIDÉKI ÉS AZ ALFÖLDI FÜGGETLENSÉGI PÁRT UJVIDÉKI HIVATALOS LAPJA

Lapvezér: Teleki Arvéd gróf.

Hazajött Teleki.

Gróf Teleki Arvéd megérkezett városunkba. Hazajött közénk, ahova várva vártuk, mert boldog a szívünk és határtalanul örül a lelkünk, ha lát-hatjuk nemes alakját és hallhatjuk bölcs igéit.

Itt van hát körünkben volt érdemes képviselőnk és jelenlegi képviselőjelöltünk. Képviselőjelöltje városunk mind-ama politikai pártjainak, amelyek ha kormányon vannak, nemcsak önmaguk-ért, hanem édes mindnyájunkért is dolgoznak, amikor pedig a forgandó sors ugy hozza magával, hogy a kormány-rúd mellől távozzanak, nem maradnak mindig kormánypártok, hanem mint becsületes ellenzék békésen tűrni s ha kell, minden áldozatra készen szenvedni is tudnak. Mikor megérkezett gróf Teleki, néptünknek ezrei fogadták, öregek és ifjak, férfiak és nők, kipirult arccal és tüntető lelkesedéssel, mert büszke mindannyiuk, hogy ő a mienk és velünk küzd nemzetünk és városunk legszentebb ideáljaiért: Magyarország függetlenségeért s önállóságaért, a nép-jogokért, a szabad, művelt, gazdag és hatalmas Magyarországért.

Amily igaz szívből jövő ünnepies-séggel fogadtuk, ugyanolyan nagy szere-tettel ünnepeljük tovább is. Ünnepeljük végtelentül és határtalanul, azzal a kris-tálytisztaságu vonzódással, amelylyel csak önzetlen polgárok rendelkezhetnek s azzal a megtörhetlen ragaszkodás-sal, amely csak önzertes polgárok tulajdona.

Azt mondják ugyan a mindentudó bölcsök, hogy az igazi érdem nem szorul zajos ünneplésre és magasztaló szavakra.

Ez a bölcs tanítás azonban mégis csak elvileg áll s annak merev alkalmazását a rideg tényleges életkörülmé-nyek nagyon sokszor szinte teljesen kizárják.

Ily különös és a hangoztatott böl-ceség merev alkalmazását végképpen lehetetlenítő körülmények forognak fenn ami városunkban, éppen Ujvidéken!

Ujvidék város közéletében nevezetesen pár év óta, de kivált a legutóbbi időkben szemérmetlen módon felszínre kerültek olyan politikailag kétes existenciák, akik politikai kóklerkedésük, sivár lelkük, mondhatnánk: arcátlan-

ságuk folytán ott, ahol egészséges és természetes közéleti viszonyok vannak, nemcsak hogy vezető szerephez nem juthatnának, de még a megbecsült köz-vitéz csendes pozíciójában sem része-sedhetnének.

Ilyen körülmények mellett nagy a szüksége annak, hogy az oly nagynevű és hatalmas erejű közéleti férfiaknak, mint amilyen ami Teleki Arvédünk, a jóknak példaadásul és buzdításul, a rossz lelkeknek pedig elrettentésére férfiasan és önértzetesen bár, de eget-vero lelkesedéssel rés nélkül ünne-peljük.

Kiáltunk hát mindannyian az egész Magyarország láttára és hallá-tára büszke öntudattal s tüzes elszánt-sággal: éljen a magyar közéletnek nagy tehetségű, európai műveltségű, szüntiszta-lelkű s az önzetlen közéleti tevékenységben fáradhatatlanul kitartó igaz nemzeti munkása, éljen ami büsz-keségünk, hitünk, reményünk, éljen ami irigylésreméltó képviselőjelöltünk, gróf Teleki Arvéd!

Hozta Isten!

Dr. Medvetzky Imre.

Teleki Arvéd gróf Ujvidéken.

— A „Határőr“ tudósítójától. —

Ujvidék, május 6.

Még soha kortesvilág, választási-harc olyant nem produkált Ujvidéken, mint gróf Teleki Arvédnek tegnapi fo-gadtatása volt. Áldozó csütörtök nap-ján esti 6 $\frac{1}{2}$ órakor érkezett közénk és az utcán volt az egész város. De-hogy — az utcán!... A mi táborunk-ban! És éljenezte a mi jelöltünket-helylyel közzel abzugolta az ellenjelöl-tet, (sőt: itt-ott kötelet is kívánt a nyakára) — de hát mindez, nem ron-totta az ünnepszeg fenségét, mert hát — akadnak még jókurucék táborában olyan vérmes elemek is, akik nem röstellik a magyar szívük szavát a szájukra venni.

És méltán, jogosan! Olyan hallatlan terror, erőszak, fenyegetés, puhítás, megkörnyékezés volt eleddig tapasztalható a Szászok részéről, (a fenye tudja jobban ennek a Schmilézernek a nevét megjegyezni!) hogy bármilyen méltóság teljesen folyt volt le legyen ez a fogadtatás és bevonulás: képte-lenség volt a vezetők részéről a han-gulatot, az indulatot, a szenvedélyt

annyra tempirozni, hogy az egy-egy vérmesebb kifakadásban ne jusson meg-érthető kifejezésre.

Országgra szóló politikai ünnep volna ez a tegnapi, ha nem folyt volna le ehhez hasonló vagy háromszáz ugyanez nap az országban. De a függetlenségi pártnak — beérkezett távirati jelenté-sek szerint — országszerte ilyen hatal-mas ünnepe volt az Urnak áldozó csü-törtökén. És így már — helyszüke miatt is — engedtessek meg nekünk, hogy első sorban a magunkéval fog-lalkozzunk és arról adjunk tudósítást.

Gróf Teleki Arvéd volt és leendő képviselőnk csütörtökön délután 1 $\frac{1}{4}$ órakor érkezett Ujvidékre Temerinből. Kiséretében Visontai Soma dr., udvari tanácsos, volt ujvidéki képviselő, dr. Balla Aladár, volt ujvidéki főispán és Fernbach Péter voltak.

Hadd teljék kedvük a mi őszinte-ségünkben mungóéknak: *magunk sem reméltük, magunk sem hittük, hogy a mi szeretett jelöltünk fogadtatása ugy sike-rüljön, ahogyan sikerült.* Holmi termi-nus-eltolódások játszottak közbe és ezek tették azt, hogy mire Teleki meg-érkezett, csak ötezer főnyi lelkes tö-meg rivalgta felé az „Éljen“-t és az „Isten hozott“-t.

Ami ezután közetkezett, azt már alábbi részletes tudósításunkban adjuk:

Fogadtatás a vasutnál.

Lassan, unalmasan halley-üstökösen cse-pergett az eső, amikor vagy százan elindultunk 1 $\frac{1}{6}$ órakor a Ludwig-házbeli intim kis tanyánk-ról a vasut felé, hogy Telekit fogadjuk. (Kró-nikát, netán történelmet írunk: hát őszinték-nek illik lennünk!) Bizony kissé lehangoltak voltunk: kevesen leszünk! De hát az érkezés órájának változása talán ezt a kis tömeget is igazolná?! De nem úgy ám! Lépésről-lépésre, házról-házra növekedett a táborunk. Akár, mint egykor, a nagy Rákóczi-féle nagy idők során a kurucok serege, amíg Sárosból Aba-ujj eljutott. Mire a vasutra értünk: voltunk már vagy háromszázan. (És hadd pukkadja-nak Szlezákék: ennek a szegény krónikairó-nak a kivételével — *valamennyien választók!* Ámbátor nekem is van négy szavazatom az országban: Budapest VI., Nagykároly, Arad és Kaposvár. Aki nem hiszi, nézzen utána! De azért a választás napján majd csak Ujvi-déken fogom gyakorolni a szavazattalan pol-gári jogomat. Hacsak addig el nem toloncol-tat a Krumpászki! (s. b.)

Hát amire a vasutra érünk, ott tolong ám már egy velünk egyforma erejű tábor és tűz,

BOGDÁNY és **TÁRSA**

Budapest VI., Dálnok-u. 12.
Telefon 988.

Ujvidék, Tökölly Imre-utca 11.
Telefon 219.

közp. fűtés és vizv. berend. vállalat.

1910. év május 1-től iroda, műhely és raktár-

telepünket II. Rákóczi Ferenc-ut 66. szám

alá helyezzük át.

ködi a kalapja mellé a piros Teleki-tollat. *Pejlo* Béla csak háromszáz hozott magával és nekünk már alig jutott belőle. És ami jutott, azt is od'adtuk utóbb azoknak a szép leányoknak és asszonyoknak, akik még nálunknál is utóbb érkeztek. Feltűzködték a kalapjukra, a gömbölyű keblükre. És ott viritott a pályaudvaron Ujvidék szive-java.

Szalay Lajos beszéde.

Rendőrtisztviselő nem volt a láthatáron: tehát a legpéldásabb rend volt. Egy pár közrendőr ügyelt fel mindössze arra, hogy a *hivatalnok* ne kotorászszanak a zsebekben. Egy-negyed hét óra tájt cammogott be az öbecsei vonat, amely Telekit, Visontait, Balla Aladárt és Fernbach Pétert hozta. Egetverő éljenzést támadt, amikor a vonat megállt és láthatóvá lett Teleki délceg alakja.

Szalay Lajos, kir. tanácsos, pártunknak *becsületben* megöszült elnöke előlépett és üdvözölte a nemes gróft. Rövid szókban szólott, de azok szívből sarjadzottak. (És hasztalan gunyolja a mi érdemes vezérünket, Szalay Lajost, az U. H. azzal, hogy ékes szavának varázsereje van: *mert* volna ott lenni, meg látta és — ha szive van, érezhette volna, — hogy igaza van. De mit értenek az ilyesmíhez a Krumpászkiak?!)

Teleki Arvéd gróf meghatottan mondott köszönetet a nem várt és nem remélt fényes fogadtatásért és rövid szavakban az *általános, egyenlő és titkos választói jog, az önálló vámtérület és az önálló magyar nemzeti bank* mellett való kitartó küzdelmet fogadta meg.

Leírhatatlan az a lelkesedés, amelylyel úgy Szalay, mint Teleki beszédének minden mondatát fogadták.

A hölgyek hódolata.

A vasutállomás I. osztályu várótermében gyülekezett egybe az a lelkes honleányi csapat, amely még a kedvezőtlen idő ellenére is kifáradt a különösen erre az esetre irigyelt képviselőjelölt fogadására. A Chantekler-kalapot mellett mindenütt ott viritott az égő-piros Teleki-toll. Pazar csokorral kezében így üdvözölte ott Telekit *Lovrekovich* Carola kisaszszony, a mi szeretett alelnökünknek leánya: Méltóságos gróf Ur! Szeretett tisztelt képviselőjelöltünk!

Nehéz napok küszöbén üdvözöljük körünkben. Olyan ellenfelekkel kell megküzdenünk, Méltóságod mandátuma mellett, kiknek eszközei nem minden tekintetben méltók ahhoz, hogy velük mérközzünk. Mi, az ujvidéki leányok és asszonyok képviseletében jelentünk meg itten bizonyítékát adni annak, hogy magyar érzés dobog kebleinkben s amikor ennek ime ez igénytelen csokorral külső kifejezést is adunk, együtt kiáltjuk férfainkkal: Hozta Isten Gróf Teleki Arvédet, szeretett képviselőjelöltünket!

Teleki Arvéd e nem várt ovációt rendkívül meleg és hódoló szavakban köszönte meg. És ezután következett a diadalut.

Teleki diadalutja.

Ujvidéken még soha együtt nem látott tömeg kísérte azután végig Telekit a vonatból a Récsei-szállodáig. Hangzott az „Éljen!”, hangzott az imitt-amott szomorkodó Szlezák-zászlók láttára az „Abzug!”. És a sokezerényi ember — akkorára már tengerré növekedett — még akkor sem jött ki a sodrából, amikor dr. Szlezák Lajos a Menrath-házbeli lakása ablakának egyik függőnye mögül — *számárfület mutatott*. Ugy illett neki! . . .

A Récsei erkélyéről.

Teleki beszéde.

A töméntelen sokaság végig hömpölygött a Petöfi- és a Kossuth Lajos-utcán a

Récsei-szálloda elé, ahol a gróf számára az első-emeleti erkélyes szobát rezerváltuk. Az egész főtérlet ellepte már akkorára a már beláthatatlan tömeg. (Nem mulaszthatjuk el *Vései* Elek, *ideiglenesen* helyettesített rendőrfőkapitányunknak uri elismerésünket kifejezni azért, hogy kiváló tapintatával nem avatkozta sem tisztviselőit, sem rendőreit az amugy is példásan önmagunk által fenntartott rendbe.)

A szakadatlanul éljenző tömeg az ő szerteit óhajtotta hallani és addig nem nyugodott, amíg gróf Teleki Arvéd meg nem jelent szobája erkélyén és a rivalgás csillapultával meleg szavakban meg nem köszönte a forrón ünneplő fogadtatást.

— Ilyenre nem számított, ilyent nem várt, ilyent nem remélt — mondotta — és mint az *általános, egyenlő, titkos választói jog, az önálló bank, az önálló vámtérület és az önálló magyar nemzeti hadsereg* fölesküdt katonája kéri az irányában ezuttal megnyitkozott lelkesedés és ragaszkodás ápolását. Egy közbeszólásra találóan válaszolta azt, hogy — ő mindig a munka embere volt és származása dacára sem tartja magát bármely *becsületes* munkánál különbnek.

Visontai beszéde.

A tömeg azután szünni nem akaró éljenzés közepette Visontai Somát óhajtotta hallani, aki elvégre is engedve a tomboló közóhajnak, kilépett az erkélyre és gyönyörű metaforákkal ékes beszédben emlékezett meg arról a korszakról, amikor ő husz esztendőnek előtte Ujvidék városának képviselője lett. Egy-egy mondása után tengerhullám-csapásként zugott a városháza, meg a mungótanya felé a polgári öntudat hangorkánja.

Balla Aladár.

No még csak ez kellett! Az előzmények után!

— Halljuk Balla Aladárt! Halljuk Balla Aladárt! Halljuk! — zugott a sokezerényi tömeg.

— És szólott Balla Aladár is, a csak imént volt főispánunk. Bizony rekedten szólott, — a saját területén kívül még az országot is járja: nem csoda!) de úgy szólott, hogy elhallatszott biz' az nemesak Péterváradig, de még a temerini földesuri kastélyig is. Hogy a főispáni rezidenciáról, (ha ugyan van ilyen ebben a lakbérés városban) ne is igen beszéljünk.

— A mungó-sunka-párt, vagy hogy is hívják? — mondotta többek között — azt léptette föl most képviselőjelöltnek, aki még félesztendő előtt fényesre ülte a nadrágját az előszobámban, hogy főügyészszé választassam. És most föl mer lépni egy Teleki Arvéddel szemben? És korteskednek minden illegiális eszközzel az érdekében. A még meg sem üresedett főkapitányi állást már öt embernek ígérték oda, a még meg sem üresedett főügyészi állást másik öt embernek, a pirosi jegyzői állást és még mit tudom én, mit: hányat hány másnak? Hát ezek volnának a mi méltó ellenfeleink? Egy Szlezák, aki még félesztendője ott görnyedt előttem, *becsülettel* fogadkozva?! . . .

Percekig tartott a vértforraló beszéd egyes mondatának közét megszakító helyeslés és népítélet zugásának tombolása, amíg aztán lassan-lassan eloszlott a tömeg.

Hát ilyent produkáljanak mungóék — *ingyen!* . . .

Mert uri és nemesi (1610-ből való) szavamat adom rá, hogy mindez nem került Telekinek — egy garasába sem! . . .

A társas vacsora.

Nyolc órára gyülekezett a Récsei étteremben társas-vacsorára a Teleki-párt, de már 1/8-ra zsufolásig ült minden asztalt a 48-as választópolgárság. Mire gróf Teleki Arvéd átöltözködén, megérkezett a legközvetlenebb kíséretével: már 6—700 ember szorongott ülve és állva az étteremben. Viharos éljenzés jutott ki megérkeztek: dr. Szalay Lajosnak, gróf Teleki Arvédnak, Visontai Somának, Balla Aladárnak, Lovrekovich Ferencnek, Balla Árpádnak, Hadzsy Kosztának és a 9 órákor érkezett Lovászy Mártonnak, a „Magyarország” felelős szerkesztőjének, tiz esztendeje bácskai (magyar-kanizsai) képviselőnek.

Ekkor már nem volt ülni való hely az étteremben, de állva is tomboló helyesléssel kísérte a jelenvoltak tömegét a rövid és egyszerű (*kiki saját maga által fizetett!*) vacsora után elhangzott lelkes beszédeket, amelyeket gondolatmenetükben hiven itt igyekszünk reprodukálni.

Teleki Arvéd gróf beszéde.

Igen tisztelt Uraim!

Bár ez alkalommal nem programmbeszédet mondani jöttünk össze, mégis alkalomszerűnek találok, hogy gróf Tisza Istvánnak tegnap elhangzott ugrai kortesbeszédével olyan szempontból foglalkozzam, amely szempont a mi programunkat is megállapítja. Tisza sűrűn hangoztatja, hogy ő csak közkatonaságra vállalkozott, de azért mindig vezérszerepet visz és ebben a minőségében bátran tekinthető a mai kormányprogram részben való képviselőjének. Lássuk a választói jog kérdését! Kétféle választójogi reformról eshetik szó. Az egyik a miniszterelnöké, amely egyáltalán minden jelző nélkül igéri a reformot: a mi programunk pedig határozottan kimondja, hogy a reform és jogkiterjesztés *általános, egyenlő és titkos* legyen. (Viharos éljenzés.) A kormány pártjában ellenben három árnyalat különböztethető meg: a Lukács—Székely-féle, amely azért még sem vall egészen nyiltan színt, a Tiszáé, amely még a mai választójogi rendszert is tul liberálisnak tartja és a miniszterelnöké.

Tiszáé a legreakciónáriusabb, mert ő körülbelül csak tizezer választóval emelné a maiak számát, de ezt is ahoz köti, hogy azok, akik jogkiterjedésben részesek lennének: munkaadóiktól álljanak függő viszonyban, amennyiben már több esztendeje lettek légyen letelepültek; körülbelül 3000 hivatalnokról és 7000 munkásról lehet így szó — csakis államilag szubvencionált, tehát a kormánytól függő magánvállalatok alkalmazottairól. Tisza István ugrai beszédében tehát még odáig sem megy, mint főrendiházi beszédében.

Foglalkozik azután Tisza István vádjával, amelyeket az a koalíció négy esztendő kormányzata ellen emelt. Bebizonyítja, hogy mennyire alaptalanok ezek a vádak, mert a hatvanhetes kölöncök voltak azok, melyek a 48-as kormányférfiakat a 48-as program végrehajtásában megakadályozták.

Az önálló gazdasági berendezkedésre vonatkozó kérdésre áttérve, utal arra, hogy ezelőtt két évvel az ujvidéki Lloyd-klubban, amely méltán tekinthető szakértők társaságának, előadást tartott Magyarország és Ausztria külkereskedelmi forgalmáról. Szorgos munkával összeállított statisztikai adatok alapján mutatta akkor ki, hogy Ausztria nem egyéb, mint Németország szenzálja, amennyiben az általunk Ausztriába exportált nyersterményeket busás haszon mellett értékesíti Németországban. Ha az évi háromszázmillió értékű nyerstermény után csak 5%-ot

számítunk, úgy ez már 15 millióra rúg, de bátran számíthatunk 10%-ot is, tehát 30 milliót, amely rengeteg összeget Magyarország csak azért veszíti el, mert nincs közvetlen összeköttetése Németországgal. Ezzel a vezetéssel szemben aztán még Magyarország 1000 és egy-néhány milliót fizet ki Ausztriának az ottani fejlett ipar által feldolgozott saját nyersterménye után. Ez tehát tarthatatlan állapot, mert hiszen előbb-utóbb az ország teljes anyagi csődjére vezetne. Ezen akar tehát változtatni a függetlenségi párt, a mikor legelső sorban is az önálló gazdasági berendezkedés jelszavát hangoztatja és azt meg is akarja valósítani. És amellett, hogy Ausztria csak közvetítők a nyugati piacokkal szemben, még az a szegény és kár is háramol reánk, hogy ő Bécsben szortirozza a magyar nyersterményt, így a gyapjút, komlót, marhát és a javát osztrák portékaként továbbítja, a silányabbat pedig magyar etikettel bélyegzi fel és így még a magyar nyerstermény megbízhatóságát és szoliditását is kompromitálja a nyugaton. A Lloyd-klubban tartott előadását ahoz értő szakférjak megbirálták és azt helyesnek ítélték. Sok és beható számítás és tanulmány után ugyanerre az eredményre jutott a jelenlevő Bruck Ferenc igazgató úr (Viharos éljenzés). Szólv ugyanezeket az igazságokat elmondotta volt a képviselőház egyik legfontosabb bizottságában (Éljenzés). Tisza István azt a gyanúsítását és rágalomát tehát, hogy a függetlenségi párt mást hirdet odakünn az országban, mint benn az országházában, a függetlenségi és 48-as párt nevében a leghatározottabban vissza utasítja (Percekig tartó viharos éljenzés és taps).

Az önálló bank dolgában Wekerle és Tisza azt az elcsépelet frázist hangoztatják, hogy egy nagyobb szabású pénzügyi intézet jobban ki tudja elégíteni a gazda és az iparos hiteligenyét, mint egy kettéosztott. Hát ez nem igaz. Mert ugyan ki kapott a jelenlevők közül valaha közvetlen hitelt az Osztrák-Magyar banktól? S ha kapott is valaki, nem kapta-e azt jóval magasabb kamatláb mellett mint a hivatalosan jegyzett kamatláb volt? Ennek a kérdésnek a további fejtegetésébe nem is bocsátkozik.

De kitér arra, hogy Ausztria és Bécs mennyire elszigeteltek akarják tartatni Magyarországot. Illusztris példa erre Roosevelt volt amerikai köztársasági elnök legutóbbi látogatása. Bécsben tudták, hogy Rooseveltnek utiprogramja 3 napot engedélyez számára Magyarország meglátogatására. Amiket most elmondandó iesz: azokat jó barátaitól, személyes ismerőseitől tudja. (Halljuk, halljuk!) Hogy Rooseveltet a magyarországi körutjától eltérítsék: udvari vadászatok terveztek számára. (Hallatlan, gyalázat!) Csakhogy késleltessék és hogy Magyarországból semmit se lásson és azzal az impressióval térjen vissza hazájába, hogy Magyarország nem egyéb, mint Ausztria gyarmata, amelyet még megnézni és megismerni sem érdemes. (Hallatlan, gyalázat!)

Hamis továbbá gróf Tisza Istvánnak az az állítása, hogy csakis az a nemzet jut közelebb önállóságához, amely magát gazdaggá igyekszik tenni. Mert a politikai önállóság alatt elsősorban is a gazdasági önállóságot kell értenünk, amelyeknek legelső feltételei: a bank és a vám önállósága. Azután következik a hadseregé. Tagadhatlan, hogy 1906. áprilisában megtörtént a királylyal a megegyezés, hogy a függetlenségi párt egyidőre nem követeli az önálló magyar nemzeti hadsereget és a magyar vezényleti nyelvet, de viszont ezzel szemben a király is lemond az ujonclétszám és a hadügyi költségek emeléséről. (Helyeslés.) Nem volt azonban szó a királylyal történt megegyezés során arról, hogy mi lemondjunk a kalen-

dárium és a törvény által biztosított abbéli kardinális jogunkról, hogy az önálló nemzeti bankot a naptári határidőre felállíthassuk. (Viharos éljenzés).

Azt mondotta továbbá Tisza, de ezt már a fehér asztalnál, hogy a nemzetiségi kérdést a magyar és a román között nem szabad kiélelni. Beszéljünk csak erről. Román nemzetiségű honfitársainkról tudjuk, hogy azok kifelé gravitálnak, a román miniszterek szabad óráikban automobilon járnak románlakta erdélyi vidékeinket, Magyarországi iskolákban román eredeti ösztöndíjakat osztogatnak, csak hogy megkerítsék a magyarországi románságot a román király jogára alá valónak (Gyalázat). Ez Tisza István szerint nem hazaárulás, ez szerinte hazafias cselekedet. Ellenben amikor itt mi a hazafiasan érző szerbekkel, akik velünk ugyanazt a programot vallják: Magyarország függetlenségének és önállóságának kivánságát: ezt Tisza István hazaárulásnak bélyegzi (Gyalázat, Abzug Tisza!) Pedig radikális szerb testvéreinknek hozzánk való ragaszkodása a legnagyobb foku elismerést érdemli meg és illik, hogy ezt itt nyilvánosan megpecsételjük. (Viharos éljenzés.) Az Isten éltesse Ujvidék városának hazafiasan érző és gondolkodó polgárságát! (Percekig tartó viharos éljenzés és taps.)

Visontal Soma beszéde.

A sokáig tartott tetszészaj csillapultával a közönség Visontai Somát kívánta hallani. Az általános közóhajnak engedve Visontai szólásra emelkedett és elmondotta egy rendkívül magasan szárnyaló, szónoki virágokban gazdag beszédben a következőket:

Természetesnek fogják találni, hogy amikor Ujvidék városának függetlenségi polgárságát üdvözlöm: igen erős visszaemlékezések lesznek urra fölöttem. Husz esztendő nem rövid idő egy ember életében, egy nemzet életében azonban csak parány, de különösen jelentős egy 20 esztendőnyi kornak egy ember életében akkor, amikor az ifjuság elvirágzásában az aggság kapuja elé lép. (Éljen Visontai!) Mégis csodálkozva látom azt a lelkesedést, amelynek párja 20 évvel ezelőtt ugyanilyen hatással volt reám, mint akkor, amikor ugyanezt a ragyogását láttam a honfiai szemek, a hazafias lélek tükrének. Alig is hiszem, hogy azóta 20 esztendő telt el az életemből és két évtized Ujvidék életéből. De há'Istennek úgy látom, hogy ugyanazok vagyunk, akik voltunk 20 évnek előtte. Látom az idősebb generációt és látom az ifjabbat, amely amannak nyomdokába lép. Ez a következetesség teszi férfivá a férfit és ez a következetesség teszi a politikai életet életképpé. Ez a következetesség határozza meg a nemzet életét. Mert ha ingadozó az a munka amelyet végzünk, ha félszeg, ha önmagával ellentmondó és alakoskodó, akkor az a munka, nem nemzeti munka, hanem a nemzet elárulása. (Éljenzés.) Husz esztendővel ezelőtt nehéz viszonyok között először választották meg szólót függetlenségi programmal itt Ujvidéken és lát itt férfiakat, akik már akkor is ennek az eszmének voltak a harcosai és látja itt az ifjabb izmosabb generációt, amely ugyancsak azt a szent zászlót lobogtatja. Vannak azonban, akik elhullottak, félreálltak. (Áruló!) Igen, mint áruló! Mert mikor állottak félre? Mikor hullottak el? Akkor, amikor legmélyrehatóbban támadták meg a nemzetet. (Viharos felzúdulás: abzug Matkovits, abzug Szlezák.) Mert lehetnek tévedések, amelyek bizonyos körülmények között megbocsáthatók, ha azok a tévedések mélyebb sérelmmel, kárral és veszedelemmel nem járnak. De vannak bűnök, amelyek megbocsáthatatlan-

nok. (Zajos helyeslés.) Amikor, mint ma is nem kívülről támad ellenség a nemzetre, hanem belülről és amikor a király ítéletre szólítja fel a nemzetet, úgy hogy nem országgyűlési ciklus végeztével, hanem időn kívül intézkedést hozza aziránt, hogy mit óhajt és akkor áll egy csoport, egy csomó ember a nemzettel szemben, ez nem egyéb mint . . . .

Közbeiktálás: »Nyomorult csöcselék!«
Visontai: Igen, nyomorult csöcselék! (Percekig tartó viharos taps és éljenzés.) Nem találok eléggé kemény szót arra, hogy . . . .

Közbeiktalások: Hazaárulók! Matkovich! Lámpavasra velük!

Visontai: Igen, ezek azok a jelzők, amelyek megbélyegezhetjük őket. És annál nehezebb munka vár reánk. Igazán nemzeti munka! Mert ők azt mondják, hogy ők nemzeti munkát végeznek, pedig ez nem igaz! A történelem ugyanis azt tanítja, hogy isaszegi csatánk dönté el jobbra a nemzet életét és nem egy mohácsi vész. (Viharos éljenzés és taps). Hát mióta hisz a nemzet jobban Khuen Héderváry mint Kossuth Lajosnak!? (Viharos taps és éljenzés) Hát nem az a nemzeti munka, amelyet Kossuth Lajos végzett? A jobbagyság felszabadításával, a robot és a rendszervezet eltörlésével, amikkel megifjította és felszabadította Magyarországot és ősi hagyományai fenntartásával nagy szabad nemzetet teremtett!? (Viharos éljenzés.) Hanem az a nemzeti munka, hogy valaki az aranygyapjúság diszével letiporja a nemzetet, tagadásba vegye jogait és megfosztani igyekezzék azt tőlük!? (Viharos taps, éljenzés.) Hogy elpulyásodjék!? Se vágyódása, se szíve, se lelke ne legyen? Hanem csak robotoló, minden önértéből és minden nemzeti vágyódásából kipusztított aljas csöcselék!? (Viharos éljenzés és taps).

Allítsuk szembe Tisza István és Khuen Héderváry, meg Kossuth Lajos politikáját. Hát hol van a nemzeti munka? (Derűtség, taps, éljenzés.) Akad egy próféta, aki végig száguld az országon kelettől-nyugatig, hogy hirdesse önön maga tanításait, Tisza István tanait. Azokat a tanításokat, amelyek a megalkuvást, a lemondást és a meghunyászkodást hirdetik. (Aljasság, gagság!) Ezeket a tanításokat megvetéssel kell visszautasítanuk. (Viharos helyeslés és taps, abzug Tisza!) Minthogy pedig gróf Teleki Arvéd a mi pártunknak egy kimagasló oszlopa, akire mi büszkék vagyunk és akit mi szeretettel ölelünk keblünkre, mert munkáját mindenkor a nemzet javára gyümölcsöztette: nem foglalkozom a vele szemben állóval. (Abzug a mungó Szlezák!) Ezt eléggé elismerték annak idején az ő politikai ellenfelei is.

Ujvidék városa azonban egy tekintetben különleges helyzetet foglal el. Itt az a csodálatos dolog történt, hogy a kormány a városi közigazgatás élére egy olyan valakit állított, aki még csak röviddel ezelőtt Óbecse függetlenségi pártjának volt a képviselő-jelöltje (Percekig tartó viharos felzúdulás: Abzug Matkovich, abzug a brazettes primadonna!). És itt mondanom kell valamit. Ha valakit elragad a féktelen és végzeteljes ambíció és megfélemezik hatalmi vágyában a születése és multja köteleimről és csak mint lepke repked a fény körül, de hátérbe vonul: az még megbocsátható, mert hiúság kérdése. De aki szert téven a hatalomra, ezzel a hatalmával azokat árulja el, akik fegyvertársai voltak és azokat akarja letörni . . . .

Közbeiktálás: Hát a családja?!

Fernbach Péter: Megtagadom!

Visontai: azokat sajátkezüleg kivégezni és fölnevelni, akik még csak az imént is neki fegyvertársai voltak: azzal az emberrel szemben nincs egyéb szava a becsületes közvélemény-

nek, mint a megvetés (Percekig tartó viharos helyeslés taps). Ilyenkor apostoli hivatást teljesít minden jó érzésű hazafi, aki meggyőződésében erről a meggyőződéséről másokat is meggyőzni inyekszik. Bizik abban, hogy gróf Teleki Arvéd zászlója diadalra fog jutni. (Viharos taps és éljenzés).

Lovászy Márton beszéde.

Az elhangzott beszédek máris óriási hatást keltenek, de a tetszészaj csillapultával dr. Lovászy Márton, a „Magyarország” felelős szerkesztőjét is kívánta hallani, aki kortestuján Kuláról jött át erre az alkalomra, hogy régi elvarátját, volt és leendő képviselőtársát, gróf Teleki Arvédet támogassa.

— Igen tisztelt uraim! Az én kedves barátom, gróf Teleki Arvéd pontról-pontra ráca-folt gróf Tisza István ugrai beszédére. Én azonban konstátalom, hogy egy pontjában igazat kell adnom, Tisza István fejtegetéseinek (Általános várakozás és csend.) És ez az a pont, amikor Tisza azt mondja, hogy a Justh-párt egy önmagáról megfélemedezett párt. Hát nem tagadom, hogy bizony: abban a nehéz küzdelemben, amelyet ez a párt a *nemzet* jogaiért vívott — *önmagáról* megfélemedezett. (Viharos tetszés, derűtség, taps és éljenzés.) Mi nem kerestünk hivatalt, címet, rangot, panamát, de nem is feledkeztünk meg a nép érdekeiről, szenvedéseiről és üldöztetéséről. Mert tudjuk, hogy országszerte üldözik a polgárt, aki független és hazafias meggyőződésével szabadon akar élni. Kikeresik, hogy hol van a gyöngye oldala, olyan érdeke, amelyet bár a jog, törvény és igazság véd — hatalmi terrorral és visszaéléssel meglehet támadni! (Ugy van! Gazság! Disznóság!) Pedig hát inkább pusztuljon el alkotmányunk, sem hogy abban biztosított jogainkkal élni se tudjunk.

Mert bűn-e az, mikor törvénybe ígatott érvényesítését követeljük. — bűn-e az, amikor az 1867-iki törvényben elismert jogaink érvényesítését követeljük, — bűn-e az, hogy a nép milliói számárs a választói jog kiterjesztését követeljük, — bűn-e az, hogy a nép szívében gyökerező 48-as párthoz tartozunk! (Hosszantartó éljenzés és taps.)

És mégis az a hatóság, amely védelemmel tartozik nekünk: zsandárszuronyal támad reánk, ha mi a jogainkat merjük érvényesíteni.

Ezzel a hatalmi túlkapással szemben jogos — a megtorlás fegyvere. Ez a megtorlás a társadalmi bojkott legyen. (Viharos helyeslés.) Mert büszke és szabad a magyar, aki nem tűri, hogy jogaitól megfossszák. Nem vagyunk birkanyják, amelyet ide-oda lehet hajtani. Megtagadni minden érintkezést azzal, aki a nemzetellenes hatalom szolgálatába szegődik: ez legyen a mi megtorlásunk. (Viharos helyeslés.) És ebben a megtorlásban rettenetes erő rejlik, amelylyel szemben összezsugorodik a hatalmi erőszak. (Viharos tetszés.) Megvetésünkkel sújtsuk tehát azokat, akik ellenünk, a nemzet ellen törnek! (Viharos tetszés és éljenzés.) Emeli poharát Ujvidék városának függetlenségi polgárságára.

Szalay Lajos beszéde.

Szalay Lajos kir. tanácsost, a mi szeretett kedves elnökünket óhajtotta azután hallani a lelkes közönség.

— Igazi ünnepet ülünk ma, — ugymond Szalay — amikor szerencsénk van szerény körünkben a mi kedves képviselőjölöttünket, gróf Teleki Arvédet üdvözölni. (Percekig tartó éljenzés és taps.) Emeli poharát reá és kíséretére. (Éljen Visontai! Éljen Lovászy! Éljen Balla Aladár! Éljen Fernbach Péter!) És emeli poharát a mi szerb testvéreinkre, (Zsivió! Él-jenzés.) akik minden üdvös törekvésünkben

mellettünk és velünk vannak, miként mi is velük. (Zsivió! Él-jenzés.) Kéri a jelenlévőket, hogy szívük minden melegével iparkodjanak azon, hogy egyetértéssel, összetartással a jó Isten diadalra segítse ügyünket, gróf *Teleki* Arvéd zászlóját! (Hosszantartó éljenzés és taps.)

Balla Aladár beszéde.

(Napilapot szerkeszteni szokott ujságíró előtt nemcsak szokatlan, de teljesen ismeretlen fogalom az, hogy valamit, ami aznap történt: behütsön, vagy jégre tegyen másnapra. És most mégis megcselekedezük ezt, — bár csak kétszer jelenünk meg hetenként, — de a nyomda azt üzente, hogy ne írjak többet, mert nem tudják kiszedni. Meghajlok tehát a technikai érv előtt, de a jövő számba tárcát írok Balla Aladáról, mert ez az aranyos jó méltóságos ur és az ő beszédei ezt megérdemlik.)

A sűrű éljenzésnek, tapsoknak és kéréseknek engedve, dr. *Hadzsy* Koszta is felszólalt s szabadságot, honszeretet dicsőítő magyar lantosok szavaival ékített, lelkes, hazafias beszédében apellál a magyar fajnak kötelességérzetére főleg most, midőn a magyar régi dicsőségét veszendőben látja akkor, amidőn az ország élére Bécsből küldtek ide egy granicsárt, aki *magyarul sem tud*. A szerb nép patriárchája, püspökei, papjai és tanítói törvény által kötelezvék a magyar nyelv tudására s a nemzetközi versenyben az országok élén azok legjobb, legnagyobb fiai állanak. Magyarország, mely annyiszor megreszkettette Európát, ma fonyadt s a közhangulat elnyomásával, a meggyőződés helyét a korrumpálás foglalja el. Hivatkozva a szabadságszerető angolok példájára, hol a megválasztott képviselőtől, az első államférfiaktól, az államfőtől azt kívánják, hogy választóinak szószólója, oszlopa legyenek és soha szélkakas a háztetőn, Anglia nagy férfiaihoz hasonlítva a külföld előtt is ismeretes gróf *Telekit*, aki hasonlóan a nemzet szószólója és oszlopának bizonyult s akinek a nemzet önállóságára, függetlenségére és boldogulására irányuló törekvéseit azzal viszonzni tartozik a szerb nép, hogy mint bátor, rettenthetlen harcosok Teleki mellé, mint vezér mellé sorakozzék. A győzelem legbiztosabb eszközének a lelkesedést és meggyőződést tartva, mert mint a költő mondja: ne gondolj veszteségre, elvégre révbe jut a hányt hajó, s ha jó a cél, mit kitézél magadnak, akadnak akkor biztos eszközök — Kossuth Lajos szellemének, elveinek legjelesebb képviselőjét, gróf Teleki Arvédet élteti.

Az éljenzések, tapsok és lelkesedés tomboló vihará támadt e lelkes beszédre, mit dr. Gyurgyevits Miklós bródi ügyvéd szerb beszéde követett, aki Khent főleg volt horvát báni minőségében mutatja be, aki sohasem volt barátja a népnek, de mindig hű szolgája Bécsnek s aki a haza javának munkálása helyett a nemzet jogos követelését megtörni vállalkozott. Aggodalommal telten látja, hogy ez a Magyarország, mely 800 év előtt véd-bástya volt a kelet, a török ellen, most véd-bástya kell, hogy legyen nyugot és Bécs ellen. A nemzet jogainak védelmére, függetlenségére irányuló harc sikere érdekében kijelenti, hogy a szerb radikális párt a magyarral együtt akar küzdeni s az egyesült, egyetértő küzdelem győzelmére őríti poharát. A lelkes szónokot lelkesen éljeneztek.

A társas-vacsora résztvevői ezután még sokáig maradtak együtt, a legegységesebb hangulatban éltetve gróf *Teleki* Arvédet.

Teleki és Visontai Járeken. A pángermán Szlezák.

Hát ez is mungó-programmpont?
A „*Határőr*” kiküldött tudósítójától.

Ujvidék, máj. 7.

Fölbáborító hazaárulásról esett tudomása tegnap a Teleki-pártnak. Szinte elakad a ceruzája az embernek, amikor meg kell írnia. Hát még ilyen hazaáruló eszközökkel is lehet Magyarországon 67-es politikát csinálni? . . . Volt ez a boldogtalan Szlezák a világon már minden: *bánffysta, széllista, khuenista, tisztaista, andrássysta, koalíciós, kristóffysta, 48-as függetlenségi és — lett most újra darabont-mungó!* Ugyan van-e még valami folt ennek az embernek az orcáján, ami még nem sáros mindenféle mocsoktól? . . . (Szégyenljük, hogy egy esztendőn keresztül minket is eléktelenített a pártunkba való betolakodásával!) Van-e hát még mocsoktalan folt az ábrázatán? (Uram bocsás, hogy majd elirtam magam.) Azt mondják, hogy — van! És ennek az érdekes története itt következik:

Járek községe itt fekszik vagy másfélórányira Ujvidék határában. A választói tulajdonképpen Óbecséhez szavaznak, de az ujvidéki határban elterülő szállásaik révén 40—45 ember hozzánk is számít. Ugyanigy van a községben 14 ember, aki a csajkás kerületben voksol. Illik tehát mindhárom kerületbeli képviselőjelöltnek felkeresni őket: az ujvidékiek, az óbecseiek és a titelinek. Ennek a hagyománynak engedve: pénteken délután 30 tagu illusztris cortege-zsel kiment az ujvidéki függetlenségi és 48-as párt az ő három, tenyéren hordozott jelöltjével: gróf *Teleki* Arvéddel, dr. *Visontai* Somával és dr. *Hadzsy* Kosztával Járekre.

Mindahárom jelölt elmondotta német nyelven a programját és mindhárom a legegységesebb fogadtatásban részesült. Beszélt még dr. *Balla* Aladár volt főispánunk is, aki az ő találóan szatirikus beszédével valósággal elragadta az egész község népét, amely a szónoki emelvény körül minthogy félezernyi tömegben sereglett össze. *Paul* Keresztély is elmés német beszédet intézett a járeki sváb-polgársághoz s ezzel a hivatalos politikai kirándulás véget is ért volna. Igen ám! De itt következik a java . . .

Gróf *Teleki* Arvéd, *Balla* Aladár és *Pekló* Béla urak kocsiindulásig néhány, rövidre szabott vizitet tettek. És ezek során két, vezető pozícióban álló járeki notabilitás tanúsága mellett azt hallották meg, hogy dr. *Szlezák* Lajos, a nemzeti-munkapárt hivatalos jelöltje programbeszédében ekként nyilatkozott: (németül.)

— Hallom, hogy titeket, kedves testvéreim — (pedig annyira tót az istenadta, hogy még bocskora sincs!) erőszakkal magyarosítani akarnak. Azt akarják ezek a 48-asok, hogy a gyerekeitek magyarul is tanuljanak írni-olvasni. Nohát én, aki a ti husotokból és véretekéből való vagyok, (— pedig még csak nem is tót az istenadta! —) ezt nem fogom engedni! És veletek együtt meg fogom védelmezni a mi édes anyanyelvünk minden jogát. (Hiszen még ha legalább tót volna!) Nem fogom engedni, hogy Járek derék német polgáraitól magyarokat csináljanak! . . . (Ő nem fogja engedni!?)

Hát amikor a soktalpu Szlezák ezeket elszólta, megsokallotta még a kíséretében lévő dr. *Horváth* Géza főügyészjelölt (Ujvidéken kezd már a mindenféle jelöltség — rang-

számba m
Szeleákat,
Uri s
Gézát, ho
És ho
hogy van
ne mondj
be ne leh
megleljük
tésében a
germán is
voksok ol
A m
letes mag
nem külö
lesz! Mit
És e
a zsebébe
szágyülle

Sze
háromh
sodizber
„Határ
zönségé
hogy —
is foglal
szó néll
kei az
mungó p
nem sz
május
1. v
(annak
ból sze
irt az
„Mozai
Hát ez
a minc
csak „
zaik. E
ni. Aké
fület, s
ja, h
vannak
neki a
mondja
félfüllü
gyarba
ben ra

Az
„Mozai
aposzt
tisztel
valaki,
annak
— a f
— ug
mit is
hust
— fáj
vele!
verek
zikail
írásait
véért
a feje

A
a főb
Hát e
ja a
ime:
mung
névét
góék

számba menni!) és figyelmeztette a nekilodult Szlezákat, hogy ilyen bolondokat ne beszéljen.

Uri szavára kérjük meg dr. Horváth Gézárt, hogy igaz-e ez, vagy sem?

És hogy visszatérjünk arra a kérdésre, hogy van-e a Szlezák ábrázata (hogy egyebet ne mondjunk!) még egy olyan sáros folt, amit be ne lehetne még sárosabbra mázolni: hát megleljük a járeki szereplésében és kijelentésében a választ! Most már meg — *pán-germán* is lett, a járeki netán megszerezhető vokok okából!

A magyar kiveri a hajlékából, a becsületes magyar érzésű szerb szintén, a német nem különben: hát most már pángermánna lesz! Mit nem tesz a hatalomvágy!?

És ez az ember *Ujvidék mandátumával* a zsebében akarja berondítani a magyar országgyűlést?

— r.

Személyes kérdésben. Rövid háromhetes ittlétem ideje alatt már másodizben vagyok kénytelen elkövetni a „*Határör*“ tisztelt előfizető- és olvasóközönségével szemben azt az izetlenséget, hogy — *provokáltatva*: a magam bajaival is foglalkozom benne. De nem hagyhatom szó nélkül azokat az inzultusokat, amikkel az „*Ujvidéki Hírlap*“, az idevalósi mungópárt hivatalos közlönyének (hogy nem szégyenli még ki is írni!) 1910. évi május 4-iki 9. számában engem illet.

1. Van ennek a lapnak egy főbutája, (annak kell, hogy tiszteljem, mert ciceróból szedik a keze irását!) aki egy cikket irt az idézett számba, aminek a címe: „*Mozaikok a „Határör“-ből.*“ *Mozaikok!* Hát ez a jószág még azt sem tudja, hogy a mindenféleszerű cserép összerakásából csak „mozaik“ támad. Hiszen azért *mozaik*. Ezt a szót nem lehet többszámolni. Akárcsak a magyarban a kezét, lábát, fület, szemet. Mert a magyar nem mondja, hogy: „kezei, lábai, fülei, szemei vannak az embernek, hanem ha hiányzik neki az egyik ilyen érzékszerve: hát azt mondja, hogy: „félkezű, féllábu, félszemű, félfülű.“ Sőt van még „félszű“ is a magyarban. Aki pl. — a mozaik“-ot többszörben ragozza!...

Az a névtelen valaki, akit pedig a „*Mozaikok*“-os főbuta a cicerós cikkében aposztrófál: az én vagyok, a legmélyebb tiszteletlenséggel alulírott. Az a névtelen valaki, aki aláírtam az (s. b.) jelet annak a cikknek is, amelyet inkriminál — a főbuta. De hogy ki az a kis patkány? — ugye, azt már nem meri kiírni. Mert mit is mond az Álmoskönyv? Igen. „Ludhust enni — jó. Ellenben: pofonütteni — *fájdalom*. (Hiszen ha még csak az járna vele!) A „kis patkány“ különben sem verekedő természetű. Nem kell őtől fizikailag annyira rettegni. Mint inkább az írásaitól prűszkölni. (A gyöngébbek kedvéért különben megjegyzem, hogy ebben a fejezetben nem rólam van szó.)

A mi saját külön Vargánk is bántja a főbutát. És kis „v“-vel írja a nevét. Hát ez a lekisebbítés annál kevésbé bántja a mi saját külön Vargánkat, mert ime: mi ezennel nagy „F“-fel írjuk ki a mungóék saját külön „Főbutájának“ a nevét. Az Isten éltesse őt sokáig — mungóék egészségére.

Ami pedig a „*noblesse oblige*“ kérdésről illeti és azt, hogy én fizetést és „nagyságos“ címet fogadok el „attól a sajtóirodától, amelynek legfelsőbb fórumát kell lollal és szóval állandóan piszkolnom, hogy a betevő falatomat megszerezsem“ — hát arra csak az a megjegyzésem, hogy — *fájdalom* — ma már 7-ike van, de nem jött meg a sajtóirodai zulagom. Bár jönne!

A „*Kaposvári Hírlap*“ egész esztendei száma, mind a tizenkét kötet (1909 március 15-től 1910. március 1-éig) bárki betekintésére rendelkezésre áll lakásomon. (Szt. István-u. 8/a. szám, a kapu alatt jobbra.) Az azokban megjelent cikkeimet — Kossuth Lajos is aláírta, ha élne. Megirni talán jobban tudta volna azokat. Dehát nem mindenki születhetik olyan politikai írónak, mint Kossuth Lajos, vagy — Krumpászkai Muki.

Aztán hogy én Szlezák Lajosnak is ajánlkoztam!?

Erről beszéljünk!

... 1906 tavaszán egy régi újságíró barátom, Beregi Miklós, a „*Magyar Estilap*“ munkatársa, akivel vagy 15 esztendeje együtt csináltunk törvényszéki riportot Budapesten, amikor én a „*Magyarország*“ siheder-munkatársa voltam: fölkeres Budapesten, az akkori lakásomon (VI. Andrássy ut 92. földszint 8.) és bemutatja nekem dr. *Königstättler* Ottó ur újvidéki ügyvédet mint aki bennem szerkesztőt keres az újvidéki alkotmánypárt által indítandó újság számára.

Akkoriban éltük a legnagyobb darabont-világot és az alkotmánypárt meg a néppárt koalícióban volt velünk, függetlenséggel. Hát miért ne mennék én le Ujvidékre? Akár alkotmánypárt újságot is csinálni? Hiszen ez elvégre nekem kenyeret adó mesterségem! Le is jöttem. (Königstättler ur még elég gavalérosan egy husz koronás aranyat is előlegezett utiköltségre!) Hát én le is jöttem. Hallottam, láttam és mentem! A legközelebbi vonattal.

Avagy talán van még egyéb mondánivalója is „azokról az ajánlatokról, amelyek Szlezák Lajosnak tettek ugyanazon párt ellen, amelyik most engem *kitart*.“?

Erre a kérdésemre választ követelek; elkezdve *Matkovits* Bélán, folytatva *Königstättler* és *Szlezákon*, végezve *Demetrovitson* és — *leköpve Krumpászkán* által minden olyan mungót, aki hazudni és burkoltan rágalmazni mer.

De tovább nem folytatom, mert még utóbb — *gromba* találnék lenni.

Schröder Béla.

Mungó, apport!

Ujvidék város egyik hatalmasságának személyével kell foglalkoznunk.

Nem szívesen tesszük, mert mélyen kell leereszkednünk hozzá. Az illetőnek kihívó viselkedése kényszerít arra, hogy vele a végleges lezárolást megkezdjük, bemutatva egyúttal természetrajzát.

A szóban forgó egyéniség a mungópárti zsirlap szerkesztője. Legelső írói feladatának ismeri, hogy Teleki Arvéd gróf személyét pelengérré állítsa, nevetségessé tegye, legya-

lázza. Ez a zsirlegény nevezi szenylapjában Telekit jött-ment grótnak. Hozzákeni Telekihez róna csülkeit, mert bérenc foglalkozása így kívánja, gazdái, köztük a csupaszképi bécsi lakáj, ezt követelik tőle.

De rajt, ki ő és merre van hazája?

A közönség nevét minden bizonytalán máris kitalálta. Mikor nem szerkeszt, mikor nem ordít az Csiki Miklós oroszlanbőrbe bujva, szabad óráiban a magyar tanuló ifjuságot hazafiasságra neveli. Tőle tanulják a magyar munkás gróf érdemeit megbecsülni, személyét úgy tisztelni, miként ez a szegődött spadassin a tulipán gróft „hálás“ szívvvel becsüli.

Igen, ő a spadassin a mungópárton, jobban mondva ő a poffember. Komolyan nem vehetik saját párthivei sem az ő szerkesztői minőségét, mert hisz írni sem tud. Egyszerű spadassin, illetve még kevesebb: poffember. Nem akadt vastagabb bőrű egyén a munkapárton, aki, arra vállalkozzék, hogy több hideg vérrrel zsebre vágja a nyakleveseket, melyeket ki kellene tulajdonképpen párirozni, mint spadassinak, ha időközben hirtelen be nem lépett volna a párbajellenes ligába.

Tizezer korona subvencióért és ezer azaz egyezer korona előlegért adta el lelkét a mungópárti gazdáinak, a csupaszképi Smolenak és a másiknak, akit anyósa ruház. Az ezer korona előleg által kötve van a szerkesztőséghez, nem menekülhet tőle, sőt a miniszterium szerkesztői bárcát ad neki, csak hogy adósságát lerobotolja, leszolgálja, addig úgy ordít, ahogy parancsolják. Addig folytatnia kell elemi iskolás stílusgyakorlatait, kiskorú éretlenségeit a mungópárt nagy dicsőségére.

Azok, akik magukat kinevezték „intellektuális erőkné“, szomorúan csalódtak a tanár ur írói képességében, de nem csalódtak abban, hogy 1000 korona előlegért képes ez az ur saját erkölcsi halálába rohanni.

Csodáljuk, hogy ez intellektuális erők sorából ilyen intelligens, képzett szerkesztő került ki. Illetve nem csodáljuk, tudtuk, hogyan állanak intelligencia dolgában, milyen erőre szorulnak rá.

Dehát párt és szerkesztő nem szabadulhatnak egymástól. Köti őket az ezer koronás előleg.

Cikkem elején azt mondtam, hogy Krumpászkai városi nagyság. Igenis az. Vezérférfia a mungópártnak és mint ilyen újvidéki potentát. Hatalmas ur a városházán és a főispán előszobájában.

Neki a gazdája parancsa szerint joga, sőt kötelessége belekötni a város diszpolgárába, Teleki Arvéd grófba. Ha reá uszítják gazdái Telekire, a gróf felé kell ordítania.

Megijedni nem ijed meg senki, de bosszantó ez a nagy elbizakodottság, felfuvalkodás, melylyel jötevőjét kikezdeni, támadni merészeli. Vállalkozik arra is, hogy utilaput kössön a lábára.

Másképen volt ez mungó szerkesztő ur az előbbi főispán idejében! Akkor csülökig koptatta a főispán előszobájában lábát a tanár ur, hajlongott még a hajdu előtt is. Akkor jó volt Telekinek pártfogása, aki a tanár ur rendes tanárságát sürgette, a szerkesztő ur egyéb retye-rutyáját tanítóságba, iskolai igazgatóságba segítette, helyeztette.

Akkor 48-as volt a szerkesztő ur. Vajjon emlékszik-e még reá? Hálátlan ember hamar felejt.

Jól megtanulta Entz könyvéből a mimikrit. Talán előbb Entz maga is órajta tanulmányozta a mimikrit, diszpédányon tehette, leendő diszpolgártársunkon tanulhatta.

A kérdéses városi nagyság, aki egy kézlegyintéssel leinti lapjában a városi magistratus, a törvényhatósági bizottság négy éves alkotó munkáját, immár közéleti tényező lesz Ujvidéken. Birál, ítél emberek, grófok, városatyák, intézmények felett. Bojkottot hirdet kereskedő, iparosok ellen.

Közéleti szereplését öt hét előtt kezdte. Megkezdte pedig a rendőrség szolgálatában. Azon az ominózus fátylászmeneten ő volt a rendőrség sbirrije.

Mikor március 30-án este a fiatalságnak nem tetszett a temerini kisebbik uraságot éltetni, hanem Telekit éljenezték, Kardos Miksa a rendőröket az ifjakra uszította. A rendőrök torkon ragadták azokat, akik Telekiért mertek rajongani és bevonszolták az áldozatokat. Néhány városatya a rendőröket követte, hogy ellenőrizze eljárásukat.

Később berobog Kardos Miksa a városház előcsarnokába, hogy gyönyörködje áldozatai esetleges büntetésében. Mikor szemére hányták az ifjak az ő fogdmeg szolgálatát, Kardos egyszerűen letagadta tettét. — Hát honnan tudta, hogy „áldozatai“ a városházán vannak?

Sokat ártott Jójárt János főkapitány ügyének, hogy a Krumpászki kedvéért nem törte tüstént kerébe a fiatal embereket, hanem a helyett intelemmel szabadon bocsátotta.

Az ifjak nevét Jójárton kívül nem tudta senki a rendőrségen, csak a sbirr. Ki szolgált tehát ugyanazon ifjak nevével a rendőrségnek, mikor a feketesárga Szlezák-zászlók megrongálását kutatták és éppen az éljenező ifjakat idézték meg és csakis őket fogták vallatóra?

Folytassa Kardos ur kisdéd közéleti (rendőri) tevékenységét a Schröder Béla ügyével, akit el akart toloncoltatni.

Ebbe is beletört a bicskája.

Szerencséje a közügynek, hogy balul üt ki a Kardos minden vállalkozása, melyre elbizakodottsága sarkalja, de meg az ezer koronás előleggel járó kötelezettség.

Egyéb viselt dolgairól legközelebb.

Kiváncsian várjuk, mit fog Krumpászki ur legközelebb elkövetni? Mibe ugratják be csupaszképü gazdáit?

Jól szolgáljon! Jól füleljen!

Mungó, apport!

Tűzoltók Flórián ünnepélye.

Önk. tűzoltóink, régi hagyományos szokáshoz híven ez idén is védszentjük ünnepén, e hó 4-én d. e. szent misét hallgattak, este pedig a Winkle-féle sörcsarnokban társas vacsorát rendeztek. Ennek az ünnepélynek — alapszabályok ellenére — politikai célokra történt kihasználásáról egy öreg tűzoltótól levelet kaptunk, melyet im itt leközlünk, anélkül hogy szükséges volna kommentárral kísérni. Hangzik a levél következőképp:

Tisztelt Szerkesztő Ur!

Ujvidék, 1910. május 5.

Ezennel értesitem, hogy a tegnap este Winkle sörcsarnokában megtartott tűzoltói Flórián-ünnepet is mungóék kortescélokra használták fel. Én 25 évig szolgáltam ebben a nemes célu együletben, de tudom, hogy akármilyen összejövételünkél szigorúan meg volt tiltva, akár milyen pártfoglalásnak kifejezést adni, — mert alapszabályaink tiltják, együletünk célja egyenesen kizárja — választásoknál, politikai aktusoknál még a tűzoltói jelvényt, amit sajátunkból szereztünk be, sem volt szabad az nap hordozni. De hol van az a jó régi idő? amikor egy Glazer Károly-féle alakot, akit pénzért mindenre lehet kapni, — úgy kidobtunk volna körünkől, mintha nem is lett volna e

Általános

igazság, hogy az emberek

egyenlő

véleményre jutnak, ha

közvetlen

tapasztalataik egyenlők. Szerte az egész országban

községenkénti

tapasztalatok bizonyítják immár, hogy százával és ezrével keresik fel az ujvidéki ártézi gyógyfürdőt, melynek vize nem

titkos,

hanem valódi és mégis csodás hatású és könnyűvé teszi a

választást

hogy pénzünket külföldre vigyük-e, vagy

követeljük,

a szenvedő betegtől, e hazájában, Ujvidéken, keressen betegségére enyhületet.

E fürdő jótékony hatása mindenkiére, tehát a

nőkre is kiterjed.

világon, nem hogy még ivvel körüljárhatta volna az asztalt, úgy hogy néhány tisztességes tag még vacsora nélkül is ott hagyta ezt a kortesestélyt és az illusztris vendégeket. Ámbár nem csoda: ahol már parancsnoki rangot meg lehet venni, olyan együletben minden előfordulhat; új parancsnok, új rend! Ma egynehányan a régi tagok közül jöttek hozzám és nekem ezt felháborodással beszéltek el, egyuttal azt is sajnálták, hogy betegségem folytán nem lehettem ott; bizony nem járt volna Glazer Károly az ivvel egyik tagtól a másikhöz, mert elment volna a kedve korteskedni ilyen alkalomnál, mindenkorra; hogy is mondja a német (gleich und gleich gesellt sich gerne), idáig sajnáltam mindig, ha láttam bajtársaimat, akikkel legjobb éveimet töltöttem, hogy nem lehetek köztük, de most köszönöm az ily társaságot, akik a régi tradíciókról ily módon megfélekednek! pedig még ugyanaz a suba van még rajtuk, mint ennek előtte 25 évvel, de csak kívülről.

Maradok tisztelettel
idősb. Lobenstein Károly.

HIREK.

Teleki Arvéd gróf Ujvidéken. Gróf Teleki Arvéd, pártunk nagynevű képviselőjelöltje, akinek e hó 5-én történt lelkes fogadtatásáról külön rovat számol be, párthivei látogatását e hó 7-én kezdte meg s mindenütt, ahol megfordul, örömteljes és lelkes fogadtatásra talál. — Minthogy e látogatásoktól — elvtelensége tudatában — annyira fél az ellenfél, hogy szükségesnek tartotta külön figyelmeztetést is intézni a választókhöz, még pedig a függetlenségekhez is, megnyugtathatjuk azzal, hogy Teleki gróf e látogatásait épen nem használja fel korteskedésre s ebben is lényegesen különbözik az ellenjelölttől. Bár a mungópárt tartja magát az uri pártnak, itt folynak vizitelések alatt is az uri gavalleriával sehogy sem összeegyeztethető korteskedések a legpiszkosabb eszközökkel és minden lehető módon. Ezzel szemben a kristálytisza nemesség fényétől övezett, országos nevű gróf Teleki igazi főúr módjára, tisztán illendőségi viziteket tesz s nemcsak nem korteskedik, de még a választás és vele összefüggő események említését is mellőzi. Gróf Teleki neve maga egy program, — odaát pedig nincs elv, csak ígéretés, fenyegetés, felüggesztetés, megfélemlítés, no meg ha hatalmukban állana, akár akasztás is. Még a megindult választási mozgalomban sem szabad pd. a tisztviselőnek, meg a deákoknak résztvenni, persze, ha Telekiről van szó, holott mungóék szemfényvesztégetési kókler-mutatványaira minden alkalommal hivatalból kirendeltetnek, felhajtának. Teljék benne uri(?) gusztusuk!

Szlezák Lajos számárfülei. Ujvidék város mungópárti képviselőjelöltje, aki ha polgárságunk a választáskor önmagáról megfélekednék, a részéről kiküldött törvényhozó lesz az ország tanácsában, jelekkel érthető program-beszédet tartott a Teleki diadalmos bevonulása alkalmával. Megmutatta, hogyan fogja képviselni választóit, ha a sors szerencsétlen forgása megengedi. Mikor a függetlenségi képviselőjelölt, Ujvidék diszpolgára kocsiján a Menráth-féle ház előtt elhaladt, ahol Szlezák lakása van, a nemes ellenfél: Szlezák Lajos számárfüleket mutatott Telekinek és az ezernyi választóközönségnek. Tarthatna-e Szlezák ennél

a program zőbb beszélméltóképe aki érthetgessé polga a kérdésre polgárság

Otro

potya-halá Magyar K hatvan ré a Récseib leki-pártia értekezlet zakisérték lására, a Vagy hus Récsei-ká teára. A garázdálk gó, a jelöl gyalazva

a mi tör:

amikor n

ültünk e

godtan tá

szer csak

ditva, te

mungóha

golva Te

adósok é

vonatkoz

nős elégt

meg a ká

utcán,

az otror

lármat c

az egész

lakóit. E

lott, ha

sek, mi

csunya

röptébe

sujtotál

még esa

ntcai di

tucat k

csinálná

legjelte

dával é

járt elő

abcugol

hadjárá

A

zsirlegé

mer nyi

a zsirle

nézze m

el ne fé

Tul

termész

szellem

ken lán

tüze. A

dálkozil

párt me

hazaaru

bevonu

tüntete

masan

Szlezák

jelöltne

besugó

iskola-

hogy t

tünteté

vágódt

ukáza

inditot

a programbeszédnél kifejezőbb, jellemzőbb beszédet? Képviseleti-e Ujvidéket méltóképen ilyen lakájképű paprika-jancsi, aki érthető jelekkel teszi magát nevetségessé polgártársai előtt? Adja meg erre a kérdésre a méltó feleletet a választó polgárság!

Otromba tüntetés. Péntek este potya-halászlét adott dr. Szlezák Lajos a Magyar Királyban a mungóinak. Vagy hatvan részeg labanc aztán kileste, hogy a Récseiben az este nincsenek ott a Teleki-pártiak. Igen, mert azoknak 11 óráig értekezletük volt a pártkörben. Innen hazakísérték a grófot a Récseiben levő szállására, ahol az mindjárt le is pihent. Vagy huszonöt telekista aztán betért a Récsei-kávéházba egy csésze feketére vagy teára. Az étteremben akkor már benn garázdálkodott és ordított a hatvan mungó, a jelöltjét éltetve és zagyva beszédekben gyalázva Telekit. Bátrak voltak ugyanis a mi törzshelyünkre tolnakodni a vitézek, amikor mi a pártkörben voltunk. Mi leültünk egy hosszú asztal mellé és nyugodtan tárgyalgattunk, beszélgettünk. Egyszer csak nyílik az étterem ajtaja és ordítva, tombolva tódul ki rajta a részeg mungóhad, éljenezve Szlezákot és abcugolva Telekit. Persze mi sem maradtunk adósok és csak úgy ültünkben fordított vonatkozásban vettünk magunknak rögtönös elégtételt. Ők azonban nem elégedtek meg a kávéházi randalírozással, hanem az utcán, Teleki ablaka alatt is folytatták az otromba tüntetést és olyan éktelen lármát csaptak, hogy fölverték álmaiból az egész főteret és annak nyugvóra tért lakóit. Rendőr pedig nem volt sehol. Holott, ha a telekisták nem józanok és izlések, mint minden alkalommal: akkor csunya botrány támadhatott volna egy röptében. De azok nyugodt megvetéssel sujtották a mungó-borgóz tombolását és még csak fel sem állottak asztaluktól az utcai disznókodásra. Pedig mi volna két tucat kurucnak öt tucat mungó! Bezzeg csinálnánk mi ilyen ostobaságot!... A legjellemzőbb azonban az, hogy a jópéldával éppen maga — dr. Szlezák Lajos járt elől: önmagát éljenezve és ellenfelét abcugolva. Hát ilyen a mungók kortes-hadjárása!

A mungópárti nyomdafestékes papiros zsirlegény firkásza a Telekisták nő-korteseiről mer nyilatkozni. Azt üzenjük neki, söpörjön a zsirlegény saját háza előtt és azonkívül nézze meg magát néha-néha a tükörben, hogy el ne felejtse, mekkora szarvasállat jómaga.

Tulbuzgó iskolagazgatók. Mindnyájan természetes dolognak találjuk, hogy hazafias szellemben nevelt tanuló ifjúságunkban élénk lángról a honszeretetből fakadó lelkesedés tüze. A mai politikai viszonyok közt ki csodálkozik azon, hogy a fiatalság a hazafias párt mellett lelkesedik és a bécsi kutyamosók hazaáruló pártjától elfordul. A Teleki Arvéd bevonulása alkalmával a tanuló derekasan tüntetett Ujvidék diszpolgára mellett, hatalmasan abcugolta az elvtagadó és feltolakodó Szlezák Lajost. Nem tetszett a dolog a mungó-jelöltnek, a főispán teljhatalmu helyettesének, besugójának és jó szellemének. Ráüzent az iskola-igazgatókra elcsapatásuk terhe alatt, hogy torolják meg a Teleki mellett nyilvánuló tüntetést. Az igazgatók készségesen hasra vágódtak a nagyságosnak készülő uraság ukáza előtt. Az egyik szigorú vizsgálatot indított már másnap az éljenzők ellen, a másik

eltiltotta az ifjúságnak a politikai tüntetéseken való részvételt. Azt kérdezzük, miért nem tiltják az érdemekre pályázó igazgatók az ifjúságnak a Matkovics-féle beiktatáson való lelkesedést? Miért tiltják meg a Justh Gyula érkezése előtt? Káros-e az ifjúság lelki fejlődésének kívánatos irányára nézve a hazafias lelkesedés, a hazafias tüntetés! Az ilyen tüntetéseket csak a mostani kormányrendszer tilthatja csupán, előbbi kormányrendeleten, észszerű nevelési elveken nem alapulhat az efféle tilalom. Bizony-bizony azt merjük állítani, hogy ha nem tiltanak az ifjúság lelkesedését, előbb-utóbb kiderülne, hogy Szlezák személyéért, elveiért a fiatalság nem kiált egyetlen egy szál éljenzőt sem.

Eljegyzés. Klein Imre bádogosmester jegyet váltott Knézy Margit kisasszonnyal.

A legujabb képviselőjelölt a breznóbányai és vocsi mackók jelöltje, Dörmögő Dömötör tekintetes ur; most kiáltották ki jelöltjükké a mackók, nagy irigységére Hörpentő bátyának, a ki még most is selypit attól a pofontól, melyet a lopott puskától kapott, mikor el akarta sütni. Minderről részletes tudósítást közöl Sebők Zsigmond, Benedek Elekkel együtt szerkesztett képes gyermeklapjának, a Jó Pajtás-nak legujabb, május elsei számában. A képek közül, melyek nagy számban díszítik a lapot, kiválik Vadász Miklós pompás rajza és a rajzpályázat második díja nyertesének négy ügyes képe. A „Jó Pajtás” előfizetési ára negyedévre 2 kor. 50 fillér. Megrendelhető a kiadó Franklin-Társulatnál (Budapest, Egyetem-u. 4.), mely kívánatra ingyen küld mutatványszámot.

Aviatikai felolvasás. E hó 14-én, szombat d. u. 5 órakor az „Erzsébet” szálló nagytermében Faludy Károly (aviatikus és constructeur) nagy aviatikai felolvasást tart és bemutatja a modelljét repülés közben. Belépő jegy 1 korona. Jegyek kaphatók Urbán könyvkereskedésében.

A honvéd állatorvosi tisztviselők kiképzése céljából a budapesti m. kir. állatorvosi főiskolába leendő felvétel iránti kérvények f. július hó 1-ig adhatók be a budapesti m. kir. 1. honvéd kerületi parancsnoksághoz és a vonatkozó pályázati feltételek a városi katonügyi osztályban (I. em. 22.) a hivatalos órák alatt betekintheők.

Anyakönyvi hír. Az ujvidéki anyakönyvi hivatalnál április 29—május 5-ig bejelentett születések 23, még pedig 14 fiú, 9 leány; meghalt: 21.

Ökörosorda az utcán. Pénteken éjjel előtt rémes ordítás verte föl városunk csendjét. Ökörosordát tereltek a Récsei-szálló istállóból a Menráth-házig. Mú, mú, mú hangzik végtelenül és reszkettette meg a levegőt. A sok mú bögéstől a legedzettebb szívü éjjeli örök is rendes alvó és rejtkehelyükre bujtak. Mú! mú, mú, Közben terelt jószágok saját hangjukon abcugolták a Récsey előtt az iparos grófot, a ki szobájában aludt. Az Erzsébet kávéház előtt éljeneztek Fernbachék bentülő temerini ispánját, a brazlettás diszpolgármestert. Mú! Mú! Mú! Eljutottak a Menráth házáig és itt a kapun behajtották a főkolompost. Jó éjszakát! Mú! Mú! Mú! Az olvasóktól kérdezzük, mik lehettek, melyek így bögtek mú, mú, mú? Talán a mungók?!

Egy báoskal művészeány sikere. Egy bácskai csodaszép előkelő urileány diadalmas nagy sikeréről érkezik hozzánk hír. Liszkai Mányoki Gizella ujvidéki születésű urileány, akinek atyja Ujvidék szab. kir. városnak volt

h. rendőrkapitánya, Budapesten elvégezte Rákosi Szidi művésziskoláját és a bájos művészeányt most fényes szerződéssel hívták meg a Modern Színházhoz. Évi 6000 korona kezdőfizetést kínáltak a művészeánynak, aki azonban nem fogadta el a meghívást, hanem tanul tovább, kiváló mesterekkel képezte gyönyörű alt hangját és amint befejezte tanulmányait, hangversenykörútra megy, azután pedig a m. kir. Operaházhoz fog szerződni.

A virtus. Szakál Gyula gárdonyi lakos a korcsmában fogadást ajánlott, hogy egy hajtásra megiszik egy liter bort. A fogadást többben tartották s azt Szakál Gyula meg is nyerte, de vesztére, mert alig hogy letette az üres üveget az asztalra, abban a percben leszédült a székről és holtan bukott a földre. Az orvos megállapította, hogy szívszélhűdés ölte meg.

A zombori export gőzmalmot 400.000 k. vételárért a pesti magyar kereskedelmi bank vette meg.

Változás az ügyvédi karban. A szabadkai ügyvédi kamara Rohonyi Gyula ügyvédet lemondása, Vukicsevits György ügyvédet pedig elhalálása folytán az ügyvédek lajstromából törölte; Rohonyi Gyula az irodájához tartozó iratokat Dr. Barta Fális ügyvédnek adta át, Vukicsevits György ügyvédi irodája részére pedig Dr. Gavan szki Tivadar ügyvéd rendeltetett ki.

Népies gazdasági előadások B. Bodrog vármegyében. Vármegyénk gazdasági egyesülete az elmúlt télen 52 községben 44 előadóval 229 népies gazdasági előadást tartott, amelyek közül 42 magyar, 145 német és 42 szerb nyelven tartott meg; 32 magasabb színvonalu szakszerű mezőgazdasági előadás vetített képekkel volt szemléltetve. A népies mezőgazdasági előadások felölelték az állattenyésztés összes ágait, az összes növénytermelési ágakat; a szemléltető előadások pedig az okszerű műtrágyázás kérdéseivel foglalkoztak. Az összes előadásokon a résztvevők száma legkevesebb 10.000 körültehető, így tehát az elmúlt tél egy újabb barázdát vont gazdanepeink szakismeretei fejlesztésén. Az összes előadások költségei a 4000 koronát meghaladták, mely összegben befoglaltatik a földművelésügyi miniszterium rendes évi segélye is.

Szarvasmarha kiállítás. Ujfutakon f. június 19-én díjazással összekötött szarvasmarha-kiállítás lesz, mely alkalommal díjakban 600 korona és több oklevél kerül kiosztásra.

A zentai főgimnázium új épületének ünnepélyes felavatása é hó 7-én történt meg s ugyanez alkalommal a szegedi tanterület igazgatói a főigazgató elnöklete alatt értekezletet tartottak.

A szegedi kereskedelmi és iparkamara f. április 29-i rendes ülésén az elnöki előterjesztések során Perjéssy László titkár előadó jelentést tett a jégnek június végeig tartó kedvezményes szállításáról, az adótörvények életbeléptetésének elhalasztása tárgyában történt közbenjárásról, a paprika olajozási tilalomról. Az erre vonatkozó miniszteri rendelet szerint ugyanis a paprikának bár a legfinomabb olajjal való olajozása, vagy bárminemű zsirozása hamisítást képez és 2 hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető büntetéssel, továbbá az olajozott vagy zsirozott paprikának az e célra szolgáló anyagoknak és eszközöknek elkobzásával büntendő. Jelentést tett továbbá a Julián Egyesületnek arról a kérelméről, mely szerint a szlavonai magyar ifjaknak tanononcokul való alkalmazását kéri. E tekintetben a kamara e hazafias egyesülete

a legmelegebben támogatja. Tárgyalta a teljes ülés a kereskedelemügyi miniszternek a hazai papirosipar fejlődése nehézségeinek elhárítása tárgyában leküldött leiratát s megbizta az elnökséget, hogy a kamarai területet illetőleg a pénzügyminiszter, vállalatok, nagyobb kereskedők és iparosok bevonásával a leirat értelmében készítse elő. Több kérvény kedvező elintézése után vélemény mond a robbanó anyagokkal való kereskedésre vonatkozó szabályrendeletéről s végül behatóan foglalkozott a paprikakereskedelem bajaival s felterjesztésben kéri azok elhárítását, továbbá ez ügyben a budapesti kamarával s a vegvizsgáló állomások vezetőivel való közös értekezlet megtartását.

A „Zenélő Magyarország”, a magyar családok közkedvelt zeneműfolyóiratának 406-ik füzet a következő újdonságokat tartalmazza: I. Huber Sándor „Mintha csupa cukor volna” népdal esztrádát; II. Fučík Gyula „Melancholia” című hatásos hegedű művét zongora kísérettel; III. Szász István két új magyar dalát „Emlékszel-e, tudod-e még?” — és „Mínálunk” címűeket; IV. Horváth Géza „Bizu” keringőjét és végül Fröding hármas svéd facipóstáucát a „Träller Marsch”-ot. Havonta két hasonló gazdag tartalmú füzet jelenik meg. 6 füzet (60 zeneoldallal) egy negyedévre 3 kor. előfizetésért, melyben a hazai és külföldi zeneszerzők minden válfajú szemeszedett legjobb szerzeményeit kapja az előfizető. Az eddig megjelent 403 füzet folyton kapható s ezen füzetek tartalom mutató jegyzékét — úgy bármily zeneművek bevásárlását célzó zenemű jegyzékeket minden érdeklődőnek bérmentve küld meg a „Zenélő Magyarország” (Klökner Ede) zeneműkiadó hivatala, Budapest, VIII. József körút 11.

A Fürdők Könyve. Egy hézagpótló disz-munka, mely a nagyközönségnek ép úgy mint az orvosnak nélkülözhetlen, — a „Magyar Fürdőkatalozus” ötödik kiadása hagyta el a napokban a sajtót. A rendkívül diszesen kiállított, figyelemre méltó mű Erdős József-nek, a hazai fürdőügy egyik legalaposabb ismerője és előharcosának szerkesztésében jelent meg és tartalmazza mindazon tudnivalókat, amelyek a magyar fürdők és nyaraló-telepek tekintetében a fürdőző és nyaraló közönséget érdeklik. A diszes kötet részletesen illusztrálva ismerteti a magyar fürdőket, gyógyhelyeket, nyaralótelepeket, szanatóriumokat, viz- és magán-gyógyintézeteket, nemkülönben a hazai ásványvizeket. A Magyar Fürdőkatalozus hivatva van arra, hogy a nagyközönség előtt helyes világitásban mutassa be a magyar fürdőket és ezáltal gátat vessen a magyarságtól a külföld fürdőibe és külföldi ásványvizekért kiözönlő sok milliónak. Mint a maga nemében egyedülálló munka tüzetesen ismerteti a hazai fürdő- és forrásviszonyokat és valóban megérdemli, hogy a fürdő- és forrástulajdonosok támogassák, hogy minél szélesebb körben terjeszthessek a hazai fürdőket és ásványvizeket. A Magyar Fürdőkatalozus elhelyeztetett a vasúti és hajófülkékben, várótermekben, szállodákban, kávéházakban, vendéglőkben, orvosoknál, fogorvosoknál és kaszinókban, nemkülönben megküldetett a gyógyszerészeknek is. Megrendelhető a Magyar Fürdőkatalozus kiadóhivatalában, Budapest VI., Eötvös-utca 36.

Azonnali megkönnyebülés érhető el **lázszel** kísért gyomorrontásnál is, ha éhgyomorra fél pohár **Ferencz József-késérővizet** iszunk. Mindazok, a kik ismerik a porok és pilulák lassu és bizonytalan, sokszor fájdalmas utóhatását, a valódi gyógyértékkel bíró természetes „Ferencz József”-késérővizben megvalósított foglalatot!

Szerkesztőségünk köréből. Értesítjük olvasóinkat, hogy dr. Medvetzky Imre, lapunk volt szerkesztője, ismét tagja lett szerkesztőségünknek.

A Khuen-minisztérium és a zsidók.

Bánffy Dezső báró, volt miniszterelnök, a szabadelvű párt egykori vezére, e hó 2-án Lipótvárosi Kaszinóban olyan nyilatkozatot tett, amely a kaszinó tagjai között óriási feltűnést keltett, sőt a kaszinó falain kívül is sok szóbeszédre adott okot.

Bánffy Dezső értesülésünk szerint a következőket mondta:

— A magyar zsidóságnak a Khuen-kabinettel szemben tanúsított magatartása egyenesen érthetetlen. A zsidók azon ürügy alatt támogatják a kormányt és a munkapártot, hogy a Khuen-minisztérium újra diadalra juttatja a szabadelvű politikát, jóllehet sohasem volt Magyarországon olyan reakciónárius uralom, mint most, különös a zsidókkal ki mondott nyilatkozat, hogy valósággal megbotránkoztam azon a beszéden, amelyet Zichy János gróf, a Khuen-kabinet kultuszminisztere Egerben elmondott. Zichy János, ki mint miniszter programot ad, nem beszélhet a kabinet főnökének tudta és beleegyezése nélkül. S ha ez így van, akkor igazán nem értem, hogy önértetes zsidó miért akar mindenáron kormányparti lenni s hogyan lehet a kormánypart tagja. Mit is mondott Zichy János gróf? Sem többet, sem kevesebbet annál, hogy az 1848: XX. t.-c. keresztülvitelére vállalkozik ugyan, ámde az ő meggyőződése szerint ez a törvényszakasz semmi képpen sem vonatkozik a magyarországi zsidókra. Mindenkinek, aki Magyarországon liberálisan gondolkodik, tiltakoznia kell ez ellen az antiszemita törvénytörvény ellen. Aki azt hirdeti, hogy az 1848: XX. t.-c. amelynek 2. §-a szószerint ezeket mondja: „e hazában törvényesen bevett minden vallásfelekezetekre nézve, különbség nélkül, tökéletes egyenlőség és viszonyosság állapíttatik meg”; aki azt vallja, hogy ez a törvény nem vonatkozik a zsidókra, az el-sikkasztja a zsidók egyenjogúsítására vonatkozó törvényt. Nekem részem volt ennek a törvénynek megvalósításában, tudom, milyen intenciók hívták azt életre! A minisztériumban, vagy a pártban a törvény alkotása alkalmával senki sem sejtette, hogy valamikor lehetséges lesz Magyarországon ezt a törvényt, a melynek világos rendelkezése a zsidó vallást törvényesen bevett vallásnak minősíti, úgy magyarázni, hogy az a zsidók szerzett jogait megtagadja, s a zsidókat kizárja azokból a jótéteményekből, amelyeket az 1848: XX. t.-c. minden törvényesen bevett felekezetnek egyaránt nyújt. Hogy a magyar zsidók türik ezt a hozzájuk nem méltó és igazságtalan bánásmódot, épp oly kevéssé értem, mint azt, hogy mindezek után mégis támogatják a Khuen-kormányt és Zichy János grófot.

Az élet zavartalan örömeiből

● egy halandónak sem jut része. Ezt mindenki tapasztalhatja, a ki egy séta vagy kirándulás után nagyon meghűlve tér haza. De legalább könnyen segíthet a baján, ha mindjárt vesz a legközelebbi gyógyszerárban vagy drogériában Fay-féle valódi szodeni ásványpasztillát. Fay szodeni pasztillája nem engedi a meghűlést elhatalmasodni, használata azonkívül nagyon kellemes és kényelmes. Egy doboz ára 1 K 25 fillér.

Főképviselet Magyarország és Ausztria részére: W. Th. Guntzert, cs. és k. udv. szállító, Wien, IV/1. Grosse Neugasse 17.

Felelős szerkesztő: Zanbauer Ágoston.

Szerkesztő: Schröder Béla.

Laptulajdonos: az ujvidéki függetlenségi és 48-as párt Politikai főmunkatárs: dr. Medvetzky Imre.

Hirdetések.

Globus
Fém tisztítókivonat

jobban tisztít
mint minden-
féle más.

Fém tisztítószer.

Üvegkereskedők figyelmébe.

Üveg- és porcellánáru a vételáron alul, nagyban eladó. Üzlet berendezés is kapható. Közelebbit: Vásár-u. 12.

Ház eladás.

Eötvös tér 5. sz. alatti házat szabad kézből a lehető legkedvezőbb feltételek mellett eladom.

Özv. Pressburgerné.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az ujvidéki kir. törvényszék polgári osztályának 1910. évi január hó 17-én 507/910. szám alatt kelt jogerős ítélete alapján a kérelem következtében a végrehajtási árverés azon célból, hogy a vagyonközösség megszűntessenek, az 1881. LX. t.-c. értelmében az ujvidéki kir. törvényszék mint tkvi hatóság területén levő az ófutki 786. sz. betétben A. I. 1-4 sorsz. alatt foglalt 9/16-ad részben Weber Márton és 7/16 ad részben Weber Ferenc, kk. Weber Márton, Jakab, Rozina, Márton, Magdolna, Adám és Erzsébet nevében álló 404 és 405 hrsz. 786 ö. i. sz. 223 □-öl és 261 □-öl ház, udvar, kert és 2809. hrsz. 497 □-öl területű szántó, valamint 1/778-ad rész közös legelőből álló jutaléka 3916 kor.-ban ezennel megállapított kikiáltási árban elrentetik.

Ezen árverés megtartására határnapul 1910. évi május hó 21. napjának d. u. 3 órája Ófutak község házához tüzetik ki.

1. Ezen árverésen a fent körülírt ingatlanok a kikiáltási ár 2/3-án alul eladatni nem fognak.

2. Az árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 391 kor. 16 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-c. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. nov. 1. 3333. sz. alatt kelt igazságügymin. rend. 8. §-ban kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kikiáltott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Ujvidéken, 1910. évi március hó 5-án.

Az ujvidéki kir. törvényszék mint telek-könyvi hatóság.

Vékey Jollán,
kir. trszéki bíró

A Lin
a Hor

egy régió
óta legjobb
.....
Figyelme
vásárláskor
üveget fog
és a Rich
esomagolva
és ügyszól
Főraktár:
Dr. Richter
Pr

Szép la
házban emel
folyosó, fűrd
gitással azon
Bövebb
Temerini-utca

439 szám 19

Árv

Alulírott
LX. t.-c. 102
teszi, hogy
1910. évi 51
keztében Dr
selt Nikolin
és Anka ell
évi március

Me

Ujvid

AZ

m

=

K

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

póteka

egy régióknak bizonyult háziszere, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult **közvényemél**, **osúznál** és **meghüleséknél**.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K1.40 és K2.— és újszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest. Dr. Richter gyógyszerertára az „Arany oroslánhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

végrehajtás útján lefoglalt és 923 kor 40 fillérre becsült következő ingóságok u. m.: butorok, üzleti berendezés, fűszer, festék, rövid és vegyes áru nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek az ujvidéki kir. járásbíró-ság 1910. évi V. 526.527/2. sz. végzése folytán 400+580 K tőkekövetelés, ennek 1910. évi febr. 12. 1907. dec. 22. napjától járó 6% kamatai, 1/80% váltódíj és eddig összesen 162 kor. 30 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Ujvidéken, Jenő herceg utca 18. szám alatt leendő megtartására 1910. évi május hó 9-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kintüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly

megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Ujvidék, 1910. április hó 22-én.

Xorváth Gusztáv
kir. bir. végrehajtó.

Szép lakás temerini-utca 6 számú uj házban emelet, 5 utcai szoba, előszoba, zárt folyosó, fürdőszoba, konyha, kamra, gázvilágítással azonnal kiadó.

Bővebb felvilágítást ad *Farkas Lajos*, Temerini-utca 8. 1-3

439 szám 1910 végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881 évi LX. t. c. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az ujvidéki kir. törvényszéknek 1910. évi 5161. 5162. számú végzése következtében Dr. Baics Lázár ügyvéd által képviselt Nikolin Athanaszia javára Szardanits Tódor és Anka ellen 400 + 580 k. s. jár. erejéig 1910. évi március hó 25-én foganatosított kielégítési

Eredeti „Otto“ motorok

benzin, benzól, petrolin, szivógáz és nyersolaj üzemre malmok és ipargépek hajtására a legalkalmasabb és legolcsóbb üzemerő.

Biztos, nyugodt üzem!

Kiessling E. és Társa, Leipzig-Plagwitz

gyártmányu famegmunkáló gépek, asztalosok és fűrésztelepek részére.

A magánjáró eredeti „Otto“

benzinlokomobilok nélkülözhetetlenek minden gazdának. Gépmotor és Hengerolajok, Hajtósíjak stb. stb.

Langen és Wolf motorgyár Budapest—Wien

Fióktelep: Ujvidék Temerini-utca 1.
Kérjen árjegyzéket és költségvetést!

határnapul d. u. 3 órája

határozat az 391 kor. 1. LX. t. c. mitott és az szágügymin. s értékpapir- en a bánat- vezéséről ki- szolgálatni. hó 5-án. mint telek-

ey Zoltán, trszéki bíró.

Menrath L. és Fia
Butorháza
Ujvidék, Kossuth Lajos-u. 46—48.
AZ UJONNAN FELÉPÜLT MODERN butoráruházban mindennemű butor a legnagyobb választékban.

Készen berendezett szobák
állandó kiállítása.
Menyasszonyi kelengyék
minden árban.
ALAPITTATOTT 1843. TELEFON 87.

Szőtyeg, függöny, terítő és min- dennemű lakberendezési cikk legnagyobb választékban.

**XXVIII-ik magyar királyi
jótékony célú államsorsjáték.**

Ezen pénz-sorsjáték remélhető tiszta jövedelme hözhasznu és jótékony célokra fog fordítani. Ezen sorsjátéknak összesen 11969 nyeresimnye van, melyeknek összes értéke 365,000 koronára rug készpénzben.

Főnyeremény 150.000 korona készpénzben.

továbbá:

1 főnyeremény	—	20.000 kor. készpénz
1	"	10.000 " "
1	"	5.000 " "
5	"	2.000 " "
10 nyeremény á	—	1.000 korona készpénz
150	"	100 " "
300	"	50 " "
1500	"	20 " "
10000	"	10 " "

**Huzás visszavonhatatlanul
1910. évi június hó 30-án.**

EGY SORSJEGY ÁRA 4 KORONA.

Sorsjegyek az összeg előzetes beküldése mellett a magyar kir. lottójövedéki igazgatóságtól Budapesten (Vámpeletera) portamentesen küldetnek ezenkívül kaphatók valamennyi posta-, adó-, vám és sóhivatalnál, az összes vasuti állomásokon s a legtöbb dohánytözsdeben és váltóüzletben. Játéktervet ingyen és bérmentve küld.

A magyar kir. Lottójövedéki igazgatóság.
2-6

SZULTÁN FORRÁS

**A húgyhajtó és húgysavoldó
vizek királya, bőr- és dús
lithion-tartalmu ásványvíz.**

Kiváló vegyi összetétele következtében sikerrel alkalmazható vese-, húgykő- és hólyagbajok esetében, valamint cukorbetegségeknek, csúszos bántalmaknál; továbbá a légző- és emésztőszervek hurutus bajainak gyógyítására

Igazgatóság: Budapest, IV. Ferenoz József-rakpart 22.
Kútkezelőség: EPERJES.

Ujvideken kapható minden fűszerkereskedésben.

545. szám 1910. tkv.

Árverési hirdetmény.

A titeli kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az Ipar és Kereskedelmi takarékpénztár részvénytársaság ujvidéki cég végrehajthatónak Gligics Brankó (nős Bain Katával) volt sajkasszentiváni jelenleg grabovói (Szerém-megye) lakos végrehajtást szenvedett elleni 6000 kor. tőke s járulékaik iránt folytatott végrehajtási ügyében, nem különben az 1881. évi LX. t.c. 166-167. §-a értelmében ezennel csatlakozottnak kimondott Ujvidéki központi hitelintézet részvénytársaság 3943, 2400 kor. — Fischer Adolf ujvidéki lakos 900, 1500, 1200, 1500, 1500, 540 kor. tőke és járulékaiból álló követelésének behajtása végett az ujvidéki kir. törvényszék és a titeli kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság területén az Alsókaboli 354. sz. betétben, Gligics Brankó (nős Bain Katával) nevével felvett 1. sorsz. 1043/2 hrsz. 2 hold szántó Kosztacska dülőben, 718 korona. 2. sorsz. 1044/1 hrsz. 4 hold 800 □-öl szántó a Kosztacska dülőben 1436 kor., 3. sorsz. 1112/2. hold 1546 □-öl szántó a Dewarica dülőben, 1357 korona; becsáron nyilvános árverés útján el fog adatni.

Határnapul 1910. évi június hó 2-ik napjának d. e. 9 órája Alsókaboli község hrszhoz kitűzetik oly hozzáadással, hogy az ingatlan ezen a határnapon a becsáron alul is el fog adatni.

Kikiáltási ár a fenti becsár, a melynek 20%-át a venni szándékozók készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított s az 1881. évi 3333.

számu igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX. t.c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt a kiküldöttnek átszolgáltatni kötelesek.

A kir. kincstár, valamint az 1889. XXX t.c. 10. §-ának második bekezdése alapján adómentes záloglevelek kibocsátására jogosi-

tott és Budapesten székelő részvénytársaságok és szövetkezetek, valamint az 1883. évi XXIII. t.c. alapján alakult központi hitelszövetkezet bánatpénzt letenni nem kötelesek.

Kelt Titelen, 1910. február 16-ik napján.

A kir. bíróság, mint tkvi hatóság.

Petrovits, kir. járásbíró.

Üzlet áthelyezés!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy üzletemet m. é. nov. 1-én

Kossuth Lajos (Fő)-utca 23. sz.

(ezelőtt STENDEL FÜLÖP esztergályos), üzletbe helyeztem át.

Uj üzleti helyiségemben is a t. vevők igényeit kielégítendő, az összes arany-, ezüst, és ékszer áruk, fali, zseb-, inga-, ébresztő, stb. órákat, valamint argenter-ezüst, China-ezüst és mindenfajta optikai áruk

meglepően olcsó árakon kaphatók.

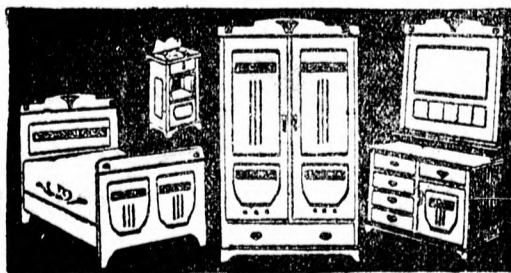
Mindenkinek saját érdekében áll, hogy jó árut *rendkívül olcsón vásárolhat.* — Mindenféle régiségeket veszek, u. m.: régi porcelánt, képeket, pénzeket stb. Tisztelettel **KRAUSZ SAMU,** órás, ékszerész, látszerész **UJVIDÉK, Kossuth Lajos-utca 23. szám** (volt Stengel Fülöp-féle üzlet.)

**20 vagon légszuszpirszén (Coaks).
egyszerre vagy egyenként eladó!
az Ujvidéki légszergyárnál Pirszén-
eladás; helyben, leszállított árakkal!**

Legalább 1000 Ko. vételnél, átveendő legkésőbb f. é. augusztus hó 15-ig, házhoz szállítva Kr. 460, 100 Ko.-ként.

Előjegyzések *ösv. Freund Isidor cégnél,* (iroda Kossuth-utca, a róm. kath. hitközség házában) 100 Ko.-ként 50 fillér előleg befizetése mellett, eszközölhetők.

Legcélszerűbb, füstmentes tüzelőanyag!

**Mindenki
tudja**

hogy csakis

GROSZ és KRAUSZ

nagyruházában lehet legjobban és legolcsóbban butort, függönyöket és szőnyeget beszerezni.

Telefon 24. UJVIDÉK. Telefon 24.

WAGNER TESTVÉREK UJVIDÉK

VILLANYERŐRE BERENDEZETT KÁVÉPÖRKÖLDÉJE

— Ajánlja naponta friss pörkölésű kávéjait —

	korona	1/8	1/4	1/2	1/1	kilos csomag
1. szám Háztartási keverék	„	—40	—80	1.60	3.20	
2. „ Jó „	„	—45	—90	1.80	3.60	
3. „ Karlsbadi „	„	—55	1.10	2.20	4.40	
4. „ Mágnás „	„	—60	1.20	2.40	4.80	
5. „ Wagner „	„	—65	1.30	2.60	5.20	
6. „ Gyöngy „	„	—48	95	1.90	3.80	
7. „ Gyöngy legfinomabb „	„	—60	1.20	2.40	4.80	

TITOK
marad minden háziasszony előtt, hogy
miként kölesönözhet a szobapadlónak
állandó, szép és előkelő szint,
amíg a valódi Eisenstädler-féle
EGLASINE

padló-fénymázt
Bejegyzett védjegy nem használja. 3—10

Az „Eglasine“ három óra alatt megszárad.

Kemény mint a borostyánkő,
gyönyörű tükröző szint ad.

Az „Eglasine“ teljesen szagtalan.

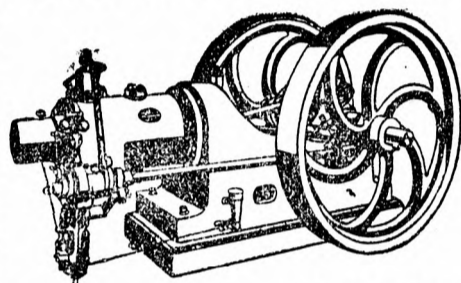
Az „Eglasine“ fénye tartós, mosható

és ezért előszeretettel használják konyhabutorok fényezésére is.

Kérjen mindenütt csak valódi Eisenstädler-féle

„Eglasine“ padlófénymázt és ügyeljen az „Páncélos lovag“ védjegyre, amely minden dobozon látható.

Páncélos lovag

Meglepő ujdonság!

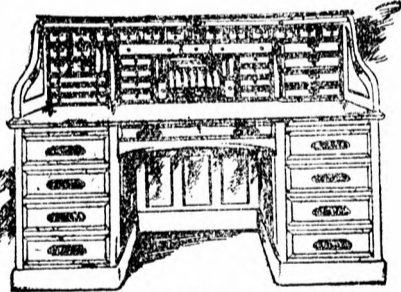
Viktória

legújabb angol nyersolaj motor, 4-ütemű, rendkívül szilárd, lassu járásu, legcsekélyebb olajfogyasztás, minden fajta olajiszappal.

Minden versenyt felülmul! Olcsó ár! Kellemes fizetés!

SZABÓ BÉLA utódánál, Budapest, V., Visegrádi-utca 4.

4—6 Benzin- és szivógáztelepek vezérképviselte.

Amerikai íróasztalok

meglepően olcsó árban

csak GROSZ és KRAUSZ

butorraktárában, Ujvidék, telefon 24.

12—52

Rohitsi

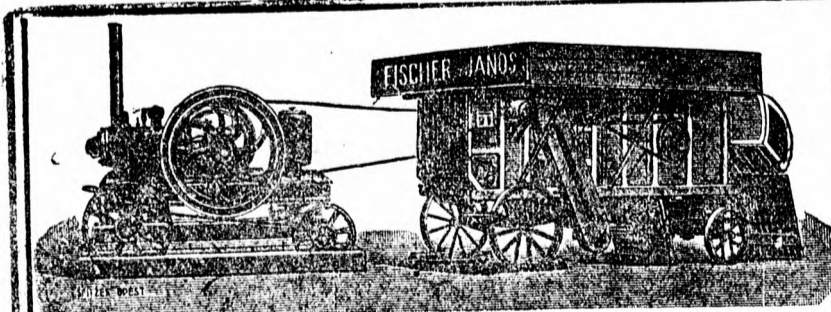
Tempel - forrás. Szénsavdús, diétetikus, üdítő asztali ital. — Elősegíti az emésztést és anyagcserét.

Styria - Legtöbb gyögyforrás. — Indikálva: idült gyomorhurutnál, székrekedésnél, Bright-féle vesebajnál, lépdegánatnál, májbajoknál, sárgaságnál, anyagcsere betegségeknél, a légutak hurutos bántalmánál.

Donati - a maga nemében a leggazdagabb tartalmu gyögyforrás legerevesebb hatással. Főképen indikálva: idült bélszéknel, onstipationál, epekövel, elhízási hajlamnál, csuszna és cukorbetegségeknél.

Legdusabb természetes magnézium-glaubersósforrások.

Nagybani raktár Magyarországra: Hoffmann József, Budapest, V. Báthory-u. 8.

Cséplőkészletek
MUNKTELL
eredeti svéd nyersolajmotor és lokomobilok
BENZIN- és szivógáztelepek

FISCHER JÁNOS mérnök, malomépítész, Budapest V., Nádor-utca 35. szám. • Sürgőnycim: TURBINA.

Legmeszebbmenő szavattosság, legbiztosabb üzem. Árjegyzék és költségvetés ingyen.

Magyar Vulkáncementgyár Részvénytársaság

Központi iroda: Budapest, V., Sas-utca 25. szám. — Telefon-sz.: 107-16. Gyártelep: Selyp. — Telefon: Hatvan 46.

Ajánl: Elsőrendű Selypi portlandcementet, Vulkánportland cementet, kitűnő minőségűt, mely a portlandcement szabványait 50%-kal túlhaladja.

BERGER RIZZI

Gépirói, könyvviteli és gyorsírói
SZAKISKOLÁT NYITOTT
április 15-én.

Szigoruan szakképzett vezetés!

Gyors, lelkiismeretes és célszerű

A legújabb rendszerű írógépek!

A gépirás tanfolyama 2 hétig, a könyvvitelé és gyorsírásé 4 hónapig tart. A tanítás minden hónap elsején és 15-én kezdődik. Oktatás nyelhető a német nyelvben is.

Díjak: a gépirás egész tanf. 20 k., könyvviteli 12 k., a gyorsírói 10 k., a német nyelvi 8 kor. havonként.

Bővebb felvilágosítás és jelentkezés a lap kiadóhivatalánál.

Guttman eredeti szab.
Szoba-klozettjei

feltétlenül szagtalanok
különböző butoralakban
a legjobbak!!
Valódiak csak mellékelt
védőjeggyel.

9-26

Óvás értéktelen utánzatok ellen!

EREDETI ÁRON KAPHATÓ CSAK
Grosz és Krausz, Ujvidék.

Azonnal kiadó!

6 szoba, üveg folyosó, a szükséges összes mellékhelyiségek, színek és nagy rakárhelyiség álló ház, mely *uri lakásra, vagy esetleg üzleti helyiségre is alkalmas*, II. Rákóczi Ferenc-ut 116. szám alatt azonnal kiadó.

Bővebb felvilágosítást a tulajdonos Petőfi utca 87. szám alatt ad.

Világos fő
mindenkor

Dr. Oetker sütőporát

használja, mely a legjobb, legtökéletesebb és orvosok által ajánlott pótléka az élesztőnek vagy kovásznak.

Ezt a port 12 fil. csomagokban — melyek 1/2 kg. lisztre elégségesek — minden fűszeráru, droguista stb. üzletben árúsítják. — Ezerszeresen bevált. — Sütemények, kalács és tésztákhoz való használati utasítás ugyanott ingyen. 5-13

Wagner Testvérek

UJVIDÉK.

FÜSZER-, KÁVÉ- ÉS CSEMEGE-KERESKEDÉS,
CSEMEGE-ÁRUKBAN DÉLMAGYARORSZÁG
LEGNAGYOBB ÉS LEGVÁLASZTÉKOSABB
RAKTÁRA.

Thierry A.
gyógyszerész**BALZSAMA.**Törvényesen
védve

Allein echter Balsam
aus der Schutzengel-Apotheke
A. Thierry in Pregrada
bei Rohitsch Sauerbrunn.

Csakis az **apáca védőjeggyé** az igazi. A lélegzőszervek minden megbetegedése, köhögés, vérköpés, rekedtség, hörghurut, tüdőbaj, gyomorgörcs és más gyomorbajok, minden belső gyulladás ellen, továbbá étvágytalanság, rossz emésztés, székrekedés stb. ellenbiztosan hat. Külsőleg, szájbetegségek, fogfájás, égési sebek, kiütés, nyílalás és különösen influenza ellen stb. használ. 12 kiesziny vagy 6 duplaüveg. vagy egy nagy családi uti üveg

öt korona.

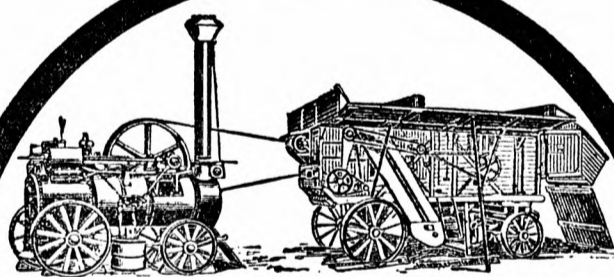
THIERRY A. GYÓGYSZERÉSZ

egyedüli valódi

CENTIFOLIÁKENŐCSE

meglehető, esalhatatlan és utólréhetetlen gyógyíthatású még a régi, sőt rákos sebeknél, sérüléseknél, daganatoknál, gyulladásoknál, kiütéseknél; eltávolít minden idegen anyagot, gonyedést, sokszor fölöslegessé teszi a fájdalmas műtétet, 2 tégely 3.60 k.

Cím: **Schutzengel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada** bei Rohitsch.
13-26 Főraktár: **Török J. gyógyszerész Budapest.**

CLAYTON & SHUTTLEWORTH LTD

Budapest, Váci-körút 63,

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomoblok és cséplőgépek, benzinmotoros cséplőkészletek, magánjáró gőzgépek, szalmakaszalozók, lóhereséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszálógépek, marokrakó- és kéveköto-aratógépek, szénagyűjtők, széna- és szalmasajtók, boronák, sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, kukoricza-morzsolók, szecska-vágók, répavágók, darálók, őrlőmalmok, egyetemese aczélekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb mezőgazdasági gépek.

Szőlőbirtokosok
figyelmébe!

Ajánljuk nagy raktárunkat 5' és 6' jó minőségű száraz hasított *tölgyfakaró*okban és 5' gömbölyű hegyezett *lucfenyőkaró*okban

Ernst János és Roth
fakereskedők
Ujvidék.

Poralakban előállított limonádé.

Egy adag 6 fillér. — Touristadoboz 12 adaggal, zsebben kényelmesen hordható alakban 80 fillér.

Kirándulásokon, sport-tourákon, hadgyakorlaton kitűnő szolgálatot tesz. Bármely vízben oldva kitűnő limonádét ad.

3-25

Főlerakat: Wagner Testvérek Ujvidék.

Készíti: **KERTÉSZ ERNŐ** gyógyszerész kristálylimonádé gyára Szabadkán.

Kapható: Liebmann és Totović, Rosenblüth Samu, Klein Oszkár, Petrović és Popović uraknál.

Nyomatott: Hirschenhauser Benő könyvnyomdájában Ujvidéken.

VÉDJEGY

ZSEBEN HORDHATÓ

LEGOLCSÓBB

KRISTÁLYLIMONÁDE ÉS LEGJOBB LIMONÁDE

VI. évfolyam

Előfizetési ár

Egy évre

Félévre

Negyedévre

Egyes szám

MEGJEL

ÉS CSÜT

AZ ORSZÁG

Dr.

korábban

lőjének

vich Fe

Teleki

rendezet

érdemli,

foglalko

tatva, fi

kik a 4

tősége

Dr.

egy ha

annak a

és a 67

képpen

a 48-at

pen vé

getlens

kor a 6

embere

a Justh

azt a k

hogy a

engede

felhatal

szól, h

ezután,

végreh

Ezz

József

lett és

bizalom

csal tá

És

tárgyal

tik azo

rehajtá

nél is

mint a

haza bö

és besz

az ált

nemzet

Vis

legkivá

és fiat

lan har

mének

67 ért

kozni

Ferenc

méltatj

Ne

Aki h

törvén

B

közp.